

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 glđ. na leto.

Letnik IV. V Ljubljani, februarija 1887. 2. zvezek.

Očiščevanje device Marije ali Svečnica.

I. Blagoslovljene sveče — pa razni stanovi.

Videle so moje oči tvoje zveličanje,
katero si pripravil pred obličjem vsih
narodov, luč v razsvitljenje nevernikom,
in v čast Izraelu, svojemu ljudstvu.

Luk. 2, 23.

Trojnim ljudem se je Kristus razodel: Betlehenskimi pastirjem, Modrim v jutrovi deželi, in pa staremu Simeonu in stari Ani v Jeruzalemskem tempelju.

Betlehenski pastirji so o njem zvedeli po angelju, Modri po čudni zvezdi, Simeon in Ana pa po razsvitljenju sv. Duha. Po poslednjem potu, namreč po razsvitljenju, Bog tudi nas kliče k sebi; zakaj mi se ravno zato zbiramo v cerkvi, da bi bili po pridigah katoliških mašnikov od sv. Duha razsvitljeni. To hoče naznaniti tudi pobožni Simeon, ker od Boga razsvitljen začne govoriti: *Moje oči so videle tvoje zveličanje, katero si pripravil pred obličjem vsih narodov, luč v razsvitljenje nevernikom, in v čast Izraelu, svojemu ljudstvu.*

Danes pa še posebej jemljemo goreče sveče v roke, da s tem očitno spoznamo Kristusa kot luč svetá. Ker katoliška cerkev po stari navadi voščene sveče blagoslovlja, hočem jaz blagoslovljene sveče med svoje poslušalce po njih stanovih deliti: Eno svečo 1. starim ljudem, 2. vdovam, 3. devicam, 4. zakonskim, 5. otrokom.

1. Prvo svečo podam starim in priletnim ljudem v roko. Ti si morajo za izgled vzeti starčeka Simeona, kateremu sv. pismo hvalo daje, da je bil pravičen in bogaboječ mož. Stari ljudje bi si morali posebno za krščanske čednosti in pravičnost prizadevati, ker tako rekoč z eno ного že v grobu stojé, in vsak dan in vsako uro

pričakujejo, da jih bo Bog s tega sveta zaklical. Kadar se po leti klasje pripoguje, je znamenje, da je žetev blizo. Kaj delajo stari ljudje, kadar skrivljeni hodijo, in se jim glava nagne? Nekaj iščejo — kaj? Groba iščejo. To je znamenje, da smrt bo kmalo prišla, bo s svojo koso po njih udarila, in jih s tega sveta vzela. Zato naj si stari ljudje za čednosti prizadevajo, da ne bodo prazna slama, ampak da bo njih klasje težko in polno, t. j., da bodo njih duše polne dobrih del in polne krščanske pravičnosti. Jezus po svojem aposteljnu sv. Janezu (4, 35.) govori: *Povzdignite svoje oči, in pogledjte polje, da je že belo za žetev.* Pogledjte malo okoli sebe, pravim jaz starim ljudem, pogledjte svoje glave, svoje lasé, vse je že belo ali sivo, čas žetve je tukaj! Splošna misel je, da „mesec sušec je za stare ljudi nevaren“; toda stari ljudje se morajo ne le meseca sušca, ampak vsih mesecev v letu bati, ker jim vsak mesec po življenji streže.

Kdor vé, da ga sovražnik zalezuje, se skrbno varuje in se dobro z orožjem previdi. Vi stari ljudje ste s sovražniki obdani, s telesnimi slabostmi, in z mnogimi boleznimi. Skrbite, da se z orožjem dobro previdite, da se bote zamogli braniti! To orožje dá sv. Pavel v listu do svojega učenca Tita (2, 1. 2.): *Ti pa govori, kar se spodobi po zdravem uku: da naj bodo stari možje trezni, sramožljivi, razumni, zdravi v veri, v ljubezni, v potrpežljivosti.* Mislite na besedo Gospodovo v evangeliju: *Daj odgovor od svojega hiševanja; zakaj odsihdôb ne boš mogel več gospodariti.* (Luk. 16, 2.) Zato delajte si prijatelje s krivičnim mamonom! Če imate premoženje, dajajte vbogajme. Storite poslednjič kakor Simeon, vzemite Kristusa v svoje naročje v presvetem altarskem zakramentu; ker on je podpora vaše starosti. Na njega se varno naslanjajte, on vas zamore ohraniti. Tako se vam bo zgodilo, kakor Simeonu, o katerem cerkev danes pri sv. maši prepeva: *Starček je nosil dete, dete pa je vladalo starčka.*

2. V do v am podam svečo, in jim tudi vdovo, sv. Ano postavim v izgled. Sv. evangelist Lukež jo pohvali zavoljo njene čistosti, zavoljo njenega posta, in zavoljo njene molitve. Za vdovo je to velika hvala, če je z neoskrunjenim devištvom stopila v zakon, in je v zakonu svojemu možu zvestobo ohranila. Največja hvala pa je, če se tudi po smrti svojega moža z nobenim drugim ni spečala, kot sramožljiva vdova čisto živi in umrje. Vse te čednosti najdemo pri sv. Ani. Po svojem devištvu je s svojim možem živela, in zdaj je bila vdova pri 84 letih. Ona ni šla od tempeljna, in je s postom in molitvami noč in dan Bogu služila. Ona svojih nadlog ni toliko ljudem, ampak Bogu tožila, pri njem je tolažbe iskala, vse je Bogu prepustila, kateri je

varuh in Oče vdov in zapuščenih sirot. O takih vdovah piše sv. Pavel v 1. listu do Timoteja (5, 3. 5.): *Spoštuj vdove, katere so res vdove. Katera je pa res vdova in zapuščena, naj upa v Boga, in naj prebije v molitvah in prošnjah noč in dan.*

3. Devicam podam belo svečo, in jim postavim prečisto devico Marijo v izgled. Prva pot prečiste device Marije bila je v tempelj: ona je hotla spolniti, kar je bilo v Mozesovi postavi zapovedano. Kakor hitro pa se je to zgodilo, je šla zopet na dom, in je skrbno svoja opravila opravljala. Sramožljiva devica ni bila vajena, veliko se med ljudmi kazati, po ptujih hišah hoditi, in tam blebetati in opravljati.

In ravno to je, kar pravim devicam tako lepo stoji. Te misli je tudi sv. Ambrož, ki pravi: *Učite se vé device, ne veliko po ptujih hišah pohajati, na ulicah ne postajati, in praznih pogovorov ne imeti; Marija je bila zgodaj in pozno doma; zunanja opravila je hitro opravila.* Enkrat je nekdo rekel, „devica bi se smela le na treh krajih videti: kadar gre v cerkev, kadar spremlja ženina od poroke, in kadar jo pokopat nesejo.“

Zraven tega se poštene device od Matere božje zamorejo tudi učiti, da naj le malo govoré. Koliko je bilo Mariji povedanega, kaj bo trpeti in prestati imela s svojim Detetom, kako se jima bo godilo, pa ni veliko besedi delala, ampak *je vse te besede ohranila in v srcu premišljevala.* Dva ključa sta potrebna za usta device: „vprašanje in pamet.“ Devica naj usta odpre, kadar je vprašana, in kadar pamet tirja.

4. Zakonskim ljudem in starišem podam svečo, ker jim Kristusovega rednika, sv. Jožefa in njegovo deviško zakonsko tovaršico Marijo za izgled pred oči postavim. Čeravno oba, Jožef in Marija, nedolžna in čista, oba deviška, sta bila vendar prava zakonska. Učite se od njiju svoje otroke Bogu darovati. Hvale vredna navada katoliških mater je, da se šest tednov po porodu s svojim detetom v cerkev podajo, blagoslov mašnikov prejmejo, svoje dete pred altar Gospodov postavijo, in ga tako rekoč Bogu darujejo. Ta blagoslov je posnemanje tega, kar je bilo v starem testamentu v Mozesovi postavi zapovedano; toda ta navada je dobila ves drug pomen. Krščanski materi ni nobenega očiščevanja potreba, ker krščanstvo nobene druge nečistosti ne pozná, kakor greh; ravno tako tudi za dete ni potreba darú, ker je v sv. krstu greha očiščeno, in se vedno opravlja tisti dar, katerega je Kristus na križu doprinesel, in se pri sv. maši ponavlja. Blagoslov krščanske matere ima veliko več ta namen, krščansko mater, katera je zopet v stanu k službi božji priti, slovesno v cerkev vpeljati. To je čast, katera se tisti skaže, ki je v krščanskem zakonu

pomagala število pravovernih pomnožiti, zato je nezakonskim materam odrečena ta čast, ker cerkev s svojimi blagoslovi ne more spremljevati greha.

Kadar mati v cerkev stopi, jo mašnik blagoslovi, in ji tako rekoč srečo voši; mati pa naj Boga zahvali za srečni porod, naj svoje dete Bogu daruje, in za milost prosi, da bi v stanu bila, ga po božji volji za Boga in za nebesa zrediti. Ta pomen kažejo cerkvene molitve pri vpeljevanji krščanskih mater. Med drugim moli vpeljujoči mašnik molitev: *Vsegamogočni večni Bog, kateri si po porodu svete device Marije bolečine vernih porodnic v veselje spremenil; glej na to svojo služabnico, katera vesela v tvoj sveti tempelj pride zahvalo dajat, in dodeli, da po tem časnem življenju po zasluženju in prošnji ravno te svete device Marije v veselje večnega zveličanja s svojim otrokom priti zasluži. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.* Slednjič kropi mašnik mater z blagoslovljeno vodo v podobi križa rekoč: *Mir in blagoslov Boga vsegamogočnega, Očeta in Sina in svetega Duha naj pride nad te in vselej ostane! Amen.*

Krščanske matere! te prelepe besede sv. cerkve opominjajo, da se Bogu, delilcu vsega dobrega, zahvalite; vas pa tudi učé, da morate svojega otroka, ki je pri sv. krstu Božji otrok postal, tako izrediti, da bode zvesto Bogu služil in enkrat v nebesa prišel.

5. Poslednjič še otrokom svečo podam v roko, božje Dete — Jezusa. Ta se je postavi podvrgel, katere spolnovati ni bil dolžan, ampak samo zato, da je svojo pokorščino pokazal. Učíte se od njega pokorščine do tistih, kateri so vam za Bogom največji dobrotniki, kateri so toliko skrbni za vašo dušno in telesno srečo.

Kakor se je Kristus svojemu nebeškemu Očetu daroval, tako tudi vi sami sebe že v svoji mladosti Bogu darujte. Da bo enkrat kaj prida iz vas, začnite v mladosti dobro delati. To se pri največjih svetnikih vidi, da so že od otročjih let si prizadevali, pobožno, sveto, ostro živeti. Samuel, majhen fantek, pa že Bogu v tempeljno služil. Janez Krstnik, komaj 5 let star, zapusti svet, se v puščavo podá — voda je bila njegova pijača, zelišča in korenine so bile njegova hrana, ostra pokora je že njegovo mlado življenje. Sv. Neža še-le 13 let stara, sv. Vid še-le 15 let star, pa sta si že krono mučeništva zaslužila. Sv. Pavel puščavnik, sv. Anton, sv. Benedikt in še brez števila drugih svetnikov so že v mladosti Bogu zvesto služili.

Tako ima zdaj vsak svojo svečo: vžgite jih vsak po svojem stanu: stari pri Simeonu, vdove pri prerokinji Ani, samski pri naj

čistejši devici Mariji, zakonski pri Jožefu in Mariji, in otroci pri Jezusu, ki je danes, šest tednov star, od svojih starišev bil darovan. — Vžigajte svoja srca po izgledu teh sv. oseb, da se bote enkrat v nebesih bliščali in svetili, kakor svitle zvezdice na vse večne čase. Amen.

† Jan. Ankrat.

2. Srečna smrt, če Marija mrtvaško svečo drži.

Zdaj spustiš svojega hlapca, Gospod!
po svoji besedi v miru. Luk. 2, 29.

Praznik, ki ga danes Mariji na čast obhajamo, se svečnica imenuje, zavoljo lučic in gorečih sveč, ki jih po starodavni navadi sv. cerkev današnji dan blagoslovlja in v častitljivi procesiji okrog nosi. Blagoslovljavajo in prižigajo pa se sveče v spomin Jezusa Kristusa, tiste nebeške luči, ki jo je Marija v tempeljno darovala, katero je stari Simeon imenoval *luč v razsvitljenje nevernikom*.

Ta nebeška sveča pa se je spremenila danes v mrtvaško svečo. Kakor hitro je Marija nebeškega otroka Jezusa staremu Simeonu v naročje položila, je ta koj mrtvaško pesem peti začel: *Zdaj spustiš svojega hlapca, Gospod, po svoji besedi v miru!* Kako srečna je smrt, pri kateri Marija mrtvaško svečo drži! Gotovo vsaki si tako smrt želi, in gotovo bo tudi vsak srečne smrti umrl, kdor zdaj Marijo vredno časti. Marija mu bo enkrat mrtvaško svečo držala in mu kakor Simeonu nebeškega Sina podala, to je, ona ga bo z Jezusom združila, mu njegovo ljubezen naklonila. Kakor Simeon bomo pa tudi mi potem peti zamogli: *Zdaj spustiš, Gospod, svojega hlapca po svoji besedi v miru!* In od tega miru o smrtni uri hočem danes nekoliko govoriti in zato rečem: Tista smrt je srečna, pri kateri Marija mrtvaško svečo drži.

Peklenški sovražnik hodi vedno okrog kakor rujoveč lev in išče, koga bi požrl. Vendar, ko človek na smrtni postelji leži, takrat si še huje prizadeva, takrat posnema satan lovca, ki se najbolj trudi takrat, kadar mu ostreljena zver hoče uiti. Dnevi smrti so tisti dnevi, o katerih v podobah naš Izveličar govori: *Dnevi bodo prišli nad te, in tvoji sovražniki te bodo obdali z zasipom in te bodo oblegli in stiskali od vsih strani.* (Luk. 19, 43.) Ljudje, ki so že sami skusili, pripovedujejo, da je prav strašno, če je človek v kaki trdnjavi in če

si je sovražnik že s streljanjem prevotlil zidovje, in če je začel z bajoneti nasprotnika v zidovje napadati; od samega strahu ljudje v zidovji koprné in trepetajo. Ravno tako pravijo, da je strašno na morju, če se ladija zadene ob ostro skalo, ter se toliko pohabi, da začne voda vanjo prihajati. Zmeraj več in več je vode v ladiji, zmeraj bolj in bolj se potopljuje in pravijo, da ljudje, ki jih je velikokrat na stotine v ladiji, takrat vpijejo v svoji obupnosti, da je groza, ker vidijo pred očmi gotovo smrt v morskem valovji.

Glej, ravno taka je tudi pri umiranju. Telo je tista trdnjava, je tista ladija naše duše. Dokler ima duša telo, je sovražnik ne more popolnem premagati; ona še ni obsojena, še ni zavržena, duši se takrat še zmeraj zamore pomagati. Ali v zadnjih trenutkih človekovih bo hudobni duh vse moči napel, velikanske nasipe bo naredil tvojih velikih ali majhnih pregreh, streljal bo v te neprenehoma s prašanji zastran vere, s skrbmi, ali si se tega ali unega spovedal ali ne, ali so ti spovedani grehi odpuščeni ali ne. Na zadnje bo smrt tvoje truplo z napadom vzela, ladija tvojega življenja se bo razbila in duša — šla bo v večnost.

Kako se otrok trese, kako se mlada dekle boji, kako je celó junaškemu možu tesno pri srečanju, kadar se podá v ptujo deželo, kjer je popolnoma ptuj, kjer ga nobeden ne pozná! — Kje na zemlji pa je človek tako ptuj, kakor je ptuj v večnosti!? Katerega se boš kristijan tamkaj poprijel? Morebiti Boga? Kaj ne, kristijan, ti zdaj praviš: „Bog je zmeraj meni v življenju tako dober bil, me bo tudi tam dobro sprejel“. Je vprašanje! Spomni se na bogatína, na Heroda, na Ana in Kajfa, na toliko tisoč velikih in majhnih gospodov, katerim se je prav dobro na svetu godilo, ali kje so zdaj? Le dobro pomisli, da, ko boš v večnost prišel, se ti ne bo tako godilo, kakor zgubljenemu sinu, ko je prišel zopet v domačo hišo; ko prideš v večnost, te ne bo nobeden pozdravil, objel, in poljubil, ampak — natančen račun, ostra sodba, to je prvo, kar te tam čaka. *Ljudem je odločeno enkrat umreti, potem pa sodba.* (Hebr. 9, 27.) In Gospod sam pravi, da bo tamkaj silo težavno: *Strašno je* — govori po aposteljnu (Hebr. 10, 31.), *pasti v roke živega Boga.* Zato se tudi pravični sodbe bojé in potrebujejo ob smrti posebne tolažbe.

Obiskal sem nekdanj, pripoveduje duhoven, neko deklico, ki je imela jetiko in ki je čutila, da bo kmalo umrla. Enkrat, ko sem zopet prišel, mi to-le pripoveduje. Nedavno sem mislila, pravi, na smrt, in prav tesno mi je bilo pri srečanju z Bogom. Tam se more pač kaj težko izhajati, če mora človek od vsake nepotrebne besede

odgovor dajati. V takem strahu sem zaspala. V spanju vidim stopiti v sobo belo oblečenega moža, ki me pokrega, zakaj da ne verjamem več na usmiljenje božje. Potem, pripoveduje dalje, se mi je sanjalo, da sem se mu spovedala, in po spovedi dal mi je spovedni listek; ni bilo pa dosti svetlo in stopila sem k oknu in videla sem na belem listku z zlatimi črkami zapisano besedo — „paradiž“.

To dekle je bilo silo dobro in pobožno, in izmed mojih poslušalcev jih gotovo ni veliko, ki bodo enkrat tako malo odgovora dajali kakor ona, in vendar je čutila, kako težko da se bo vpričo vsega vednega sodnika odgovarjati čez celo življenje. V spanju je bila opomnjena, da le po usmiljenji božjem zamoremo rešeni biti. — Usmiljenje božje pa se zbudi, če Bog pogleda na tistega, nad katerim ima svoje dopadajenje, če pogleda na goro Tabor, na Oljsko goro, na Golgato, na svojo desnico, na svojega ljubeznjivega Sina. Toraj Kristus je ključ do usmiljenja božjega. Toda ravno Kristus bo enkrat naš sodnik: *Sin človekov bo prišel v oblakih neba*, in Sin človekov bo rekel: *Poberite se spred mene v večni ogenj!* Kdo bo pa pri Sinu božjem, kdo bo pri Jezusu Kristusu prosil za tebe v tisti strašni uri, malo poprej, predno bo stopila tvoja duša pred njegov sodni stol: „*Quem patronum rogaturus, cum sit justus vix securus?*“ Na katerega se boš obrnil, ker je komaj pravični zveličanja gotov? Kje čem prijatelj tam iskati, kjer komaj dobrim bo obstati?

Poglej, kristijan, na Marijo in nikar ne obupaj! Naj se boje peklenskega duha tisti o smrti uri, ki se poprej niso podali v njeno varstvo. Gotovo vi niste zastonj klicali dan na dan: *Prosi za nas grešnike zdaj in na našo smrtno uro*; gotovo sveto pismo Marije v visoki pesmi ne imenuje zastonj: *Strašna kakor zvrstena vojska*. Če tudi pride celi pekel k smrti človeka, ki je Marijo častil, že najde Marijo pri postelji umirajočega in prestraši se, strese se. Vsi prebivalci nebeški pomagajo Mariji v boju zoper pekel. Sv. Mihael le čaka, kakor pravi sv. Bonaventura, na njeno povelje, na njen miglje, da bi tistim pomagal, ki Marijo časté. Njegovo največje veselje v tem obstoji, če zamore ustreči nebeški Materi; on se posluži vsih nebeških angeljev, zato celi pekel ne opravi nič na smrti postelji kristijana, ki je Marijo prav častil.

Zdi se mi, da je moč Marijina predpodobljena v oni zgodbi sv. pisma, ki jo beremo v bukvah Sodnikov (c. 4.). Celih 20 let je bilo izraelsko ljudstvo v oblasti nekega kralja, ki ga je stiskal in zatiral, kolikor je mogel. Nekega dne so hotli Izraelci svojo prostost zopet si pridobiti in se spuntati. Ali koj je bil mogočni vojskovodja, po imenu Sisara, pripravljen z veliko vojsko iti nad Izraelce; imel

je med drugim tudi 900 železnih voz, ki so imeli ob straneh ostre meče, ki bi zamogli med vojaki veliko škode narediti. Zato Sisara še dvomil ni, da bi ne zmagal. — Izraelci so izvolili svojega vojskovodja po imenu Barak, da naj bi se mogočnemu Sisaru nasproti postavil. Ali on ni imel nič srčnosti, nič poguma. Zdaj stopi prerokinja Debora k njemu in ga skuša ojunačiti, in tako dolgo mu je prigovarjala, da je sklenil sovražniku se nasproti postaviti. Vendar nekaj mu je morala Debora obljubiti, — da bo sama z njim šla v boj in sovražnike strašila. „Če ti greš z menoj, pravi, bom šel v vojsko, če pa ti ne greš z menoj, pa tudi jaz ne pojdem“. Debora je šla v vojsko. Barak je premagal in Sisara je bežal in v begu je bil umorjen. Poslušajte, kako se mu je godilo! Ves spehan pride do hiše, kjer je neka žena po imenu Jahela prebivala, in utrujen, kakor je bil, trdo zaspi; ali to spanje je bilo njegovo zadnje spanje. Žena Jahela vzame, ker ni družega pri rokah imela, velik žebelj, in ga zabije Sisaru skozi sence v glavo.

Sisara leži umorjen od ženske kot živa podoba peklenskega duha. Ne 20 let, ampak celo življenje hudobni duh človeka stiska in zatira. V smrti bi se moral človek iznebiti tega silovitega sovražnika in kaj se zgodi? Vse svoje moči zbere peklenski Sisara zoper človeka; in do smrti bolni človek na koga naj se zanaša? Glejte, Marija mora biti tista Debora, katera se ž njim zoper peklenskega Sisara vojskuje; Marija mora Jahela biti, ki ga na glavo udari. Ona nas kliče k boju in nam daje srčnost. Zato tudi mi zamoremo reči k Mariji, kakor je Barak rekel Debori: „Če ti, o Marija, nam hočeš družbo delati, potem gremo zoper sovražnika; če pa ti nočeš z nami iti, potem smo zgubljeni, mi nimamo ne srčnosti, ne moči tacega sovražnika premagati“. Zatoraj, kristijani, srčnost! Marija bo kot zmagovalna Debora v zadnjih trenutkih premagala peklenskega sovražnika, ona bo kot junaška Jahela hudobnega duha premagala in umorila. *Quem patronum rogaturus, cum sit justus vix securus?* Jaz mislim najboljša pomočnica v tisti strašni uri bo ona, ki je Jezusu najbližja od spodej, in ki je nam najbližja od zgoraj, in ta je mati Jezusova, Marija, s katero si že znan od otročjih let, kateri si vsaki dan svoje pozdravljenje poslal.

Le povej mi, kristijan, če si ti 50 ali 60 let star, in če ti pri vsaki češčenasimariji in tudi drugekrati Marijo prosiš, da bi za te prosila ob smrtni uri, in če toliko milijonov vsaki dan kliče: „prosi za nas“, toraj vsi za enega in eden za vse, ali bi ne bilo čudno, če bi Marija ne prosila za revnega človeka v strašni uri, ker jo je toliko tisočkrat prosil? Kaj je bolj mehkega, kakor kaplja vode, in kaj je trše, kakor kamen pred hišo? Če pa tudi še tako trd kamen

leta in leta pod kapom leži, na zadnje mora mehki kaplji odjenjati in v trdi kamen se ljuknica naredi. Ali bo srce Marijino trje kot kamen? Ali bo naša molitev menj pri nji opravila, kakor kaplja pri kamnu? Zato, kristijan, kadar boš češčenasmarijo molil, izgovarjaj s posebnim povdarkom besede: *Prosi za nas grešnike zdaj in na našo smrtno uro!* O Marija, kadar se bo duša začela ločiti od telesa, takrat prosi za nas, takrat stori to, kar si danes v tempeljnu storila, daj nam v popotnico svojega Sina. In s to „lučjo v razsvetljenje“, s to mrtvaško svečo (če smem tako reči), bomo tudi mi s Simeonom reči zamogli: *Zdaj spustiš, Gospod, svojega hlapca v miru.* Amen.

Šim. Zupan.

Prva predpepelnična nedelja.

I. Lastnosti božje. — XI. Večnost Božja.

Nebeško kraljestvo je podobno hišnemu gospodarju, ki je . . . šel najemat delavcev v svoj vinograd.

Mat. 20, 1.

Potekla je božična dōba, v kateri se premišljuje rojstvo in mladost Zveličarjeva, z današnjo nedeljo je nastopila velikonočna, ki je posebno odmenjena premišljevanju britkega trpljenja in smrti Gospodove. Tako hitro mine čas za časom in zatone v večnost. Bog pa, ki je vzvišen nad vsemi takimi dōbami, nas neprenehoma opominja, naj delamo za svoj večni blagor, kakor nam med drugim spričuje tudi prilika današnjega sv. evangelija.

Tisti hišni gospodar, kdo je drugi, kakor Bog sam; in trg je svet, kjer vsi brez dela stojé, dokler jih on ne pokliče; vinograd je sv. cerkev sploh za človeštvo in duša za posameznega; delavci so verniki; hišnik je Kristus, ki daje vsakemu zasluženó plačilo; denar pa pomeni večno življenje, katero prejmo vsi zvesti delavci.

Ta gospodar gre v raznih časih najemat delavcev; saj vemo, da je Bog ljudi klical že v stari zavezi, da jih kliče v novi zavezi še zdaj, in bo klical, ko teh prebivalcev, ki zdaj živé, zdavno več na svetu ne bo. Že to, glejte kristijani, nas spominja čudovite lastnosti Božje, namreč njegove večnosti. Med tem, ko se vse spreminja, čas za časom, rod za rodом zgine, ta vesoljni Gospodar ostane nespremenjen v svoji skrbi in ljubezni do človeštva, katero želi večno

osrečiti. Blagor mu, kdor posluša njegov klic ter je zvest delavec, on bo deležen božje večne slave. K temu bo saj deloma pripomoglo, ako premišljujemo to vzvišeno lastnost.

a) večnosti Božje, in posnamemo iz nje

b) opomine za svoje življenje.

Saj to pomnoži v nas hrepenenje kedaj gledati večnega Boga, kakor se bomo po njegovi milosti danes prepričali.

I. V raznih pomenih rabimo besedo „večen“ in tudi sv. pismo jo različno obrača. Vsako daljše trajanje, če tudi ni brez začetka in konca, že tako imenujemo. Govorimo o večni zvestobi in ljubezni, o prisegah in obljubah, ki naj vedno veljajo. Bog sam pravi v sv. pismu, da bo sklenil z Abrahamom večno zvezo in mu bo dal deželo Kanaansko v večno last. Tudi prihodno življenje imenujemo večno, ker brez prenehljaja traja, čeravno ima začetek. Govorimo o večni slavi svetnikov in o večnem trpljenji pogubljenih, akoravno te takrat nastanejo, ko je za dotične poteklo zemeljsko življenje.

Če pa o večnosti Božji govorimo, moramo to besedo vzeti v pravem in strogem pomenu, ki zaznamova trajanje brez začetka in brez konca, tako bitje in žitje, ki ni nikdar nastalo in ne bo nikdar nehalo.

Zato pravi katekizem: Bog je večen, t. j. je vselej bil, je, in bo vselej. Ali z drugimi besedami: On je z mirom — brez začetka in brez konca.

a) Bog je brez začetka. Vse, kar je na svetu, ima svoj začetek. Bili so časi, ko še niso bila nastala naša krščanska stoletja s sedaj tekočim, in vsa kraljestva, ki so se po rojstvu Kristusovem vzdignila, pa zopet zginila, še niso bila ustanovljena. A Bog je bil že večni Gospod vseh časov in ljudi. In bil je še nazaj čas, ko so temne sence malikovalstva svet pokrivala in se je Bog le izvoljenemu ljudstvu razodeval. Ona kraljestva, o katerih stara zgodovina človeštva pripoveduje, še niso bila nastala. Takrat je bil Bog že, večni Gospod vseh časov in ljudi. Bil je zopet čas, ko še ni bilo zemlje, ni solnca, ni lune, ni zvezd. A Bog je bil, večni Gospod. Bil je čas, ko še nebo ni bilo napolnjeno z angelji, ko še celó nič ni bilo vstvarjenega. A Bog je bil že, večni Gospod. Postavi se v svojem duhu nazaj, kakor daleč hočeš, preskoči neprezirno vrsto tisočletij, nikdar ne prideš do časa, ko bi Boga ne bilo, do trenutka, da bi Bog (še le) biti začel.

Vse reči imajo svoj začetek, so s časom prejele svoje bitje. Bog jih je vstvaril, kakor pravi sv. pismo (I. Moz. 1, 1.): *V sačetku je*

Bog vstvaril nebo in zemljo. Toraj je bil on poprej, ko vse drugo, sicer bi ne bil mogel vstvariti neba in zemlje; bil je sam, sicer bi ne bil vstvaril vseh reči; bil je najprvi, toraj mu nobeden ni dal bitja ali začetka, temuč ga ima sam od sebe, od svoje božje nature že od vekomaj.

Že naša pamet nam priča, da Bog nima toraj ne začetnika, ne začetka, da je vselej bil, da je sam od sebe od vekomaj. Sveti pevec (ps. 89, 2.) to lepo zaznamova z besedami: *Preden so gore postale, in je bila zemlja vstvarjena in nje okrog; si ti od vekomaj do vekomaj, o Bog!* Po preroku (Iz. 41, 4.) pa Bog sam zatrjuje: *Jaz sem prvi in poslednji.*

b) Že iz teh besed sklepamo, da je Bog, kakor brez začetka, tako tudi brez konca. Nikdar ne bo prišel trenutek, v katerem bi Bog nehal biti. Ne vemo, kako dolgo bo svet obstal, ali enkrat se bodo tisočletja iztekla. In ko bo poslednji dan prišel in bo človeštvo obsojeno, tudi takrat bode Bog v neminljivi mogočnosti in časti. Novo nebo in nova zemlja bo po razdejanji sedanjega svetovja nastala, ali Bog bo zmir ravno tisti. Zato pravi psalmist (101, 26—28.): *V začetku si ti, o Gospod, zemljo utrdil, in delo tvojih rok so nebesa. One preidejo, ti pa ostaneš, in vse se starajo, kakor obleka . . . ti pa si ravno tisti in tvoja leta se ne manjšajo.* In ko že milijon in milijon let po našem štetju preteče, vendar ni en trenutek njegovega bitja ni prešel. On sedi na tronu svojega veličastva kakor brez začetka, tako tudi brez konca. Po pravici toraj vsklikne psalmist (44, 7.): *Tvoj sedež, Bog, je od vekomaj do vekomaj!*

c) Če pa govorimo, da je Bog bil zmirom in bo zmirom, se prav za prav dobro ne izrazimo. Reči bi morali, Bog je zmirom. Če pravimo: Bog je zmir, brez začetka in konca, si ne smemo s tem predstavljati kacega časa; ker Bog ni kot druge stvari v času, pri njem ni nobene preteklosti in prihodnosti, nobenega včeraj in jutri, ampak le sedanjost, večni danes. Naj to nekoliko pojasnim. Glejte, mi ljudje živimo prav za prav le en trenutek, le en sam trenutek je naš. Trenutki, katere smo že preživeli, ti so zginili, so za vselej minuli, niso več naši, ne vrnejo se nikdar več. In trenutki, ki še le bodo prišli, še niso tukaj, mi jih še nimamo, oni niso naši. Zdaj v tem trenutku živiš, ti ga še lahko rabiš — pa kmalo gre memo in se ne vrne več. Mi živimo takorekoč kosoma, uro za uro, trenutek za trenutkom. Le en hip zamoremo reči: „zdaj“, le en dan moremo reči: „danes“ — drugi trenutki, drugi dnevi so že minuli, ali pa še niso tu.

Pri Bogu pa je drugače. Pri njem je zmir „zdaj“, zmir „danes“; pri njem ga ni včeraj, ni jutri, ni preteklosti, ni prihodnosti. — Naše časno življenje je podobno potoku: curlja kaplja za kapljo, nikdar ni mirno, zmir dalje hiti, dokler se izteče. Večnost Božja pa je podobna neizmernemu morju (v katero se izlivajo vsi potoki in reke, kakor čas v večnost), morju, ki je mogočno, neprezirno in zmir enako. — Naše življenje je neprenehana nastanek in poginek. Ko si prišel na svet, nisi bil to, kar si zdaj. Le polagoma si to postal. Zmir si večji prihajal, zmir več moči, razvitosti dobival; zmir se kaj novega prideva. In kar si pridobil, to sčasoma zopet pojemlje; kar si pred leti vedel, si pozabil in ko boš še stareji, boš zgubival moči in pogled in posluh in spomin.

Tako pa ni pri Bogu. On je že bil, ako človeško govorimo, ob stvarjenji ravno tisti, kateri je zdaj. On ni še le moder in mogočen postal, on ne vé zdaj več, kakor je pred tisočletji vedel, in takrat ni nič več premogel, kakor zdaj premore: on je zmiraj tisti.

Bog ne more nič pridobiti, pa tudi nič ne zgubiti, ostane si vedno isti, na njegovi večnosti nič ne more minuti; v njegovi večnosti ni nobenih let, nobenih tednov, nobenih dni: večnost je neprenehana pričujočnost, neprenehani sedaj, je le en trenutek, ki pa nikdar ne gre mimo, nikdar ne mine, ampak vedno ostane. — Kakor v šumečem potoku skala mirno, nepremakljivo stoji, in se neštevilno kapljice vanjo zaganja ter memo hiti, — te zbežijo, a ona ostane: tako je z Bogom; tisoč naših let pride, gre memo — ali on ostane isti; pri njem ni ur, ni dni, ni let, ki se vrsté, pri njem je le trenutek — in ta je večni. Ravno to visoko misel o večnosti Božji nam sv. pismo razodeva rekoč: *Tisoč let je v tvojih očeh kakor včerajšnji dan, ki je minul; in kakor straža po noči* (psl. 89, 4). In sv. Peter nam kliče: *Pre-ljubi, naj vam to ne bo neznano, da je pri Gospodu en dan, kakor tisuč let, in tisuč let kakor en dan.* (2. Pet. 3, 8).

Kako velik, kako mogočen je Bog, ki pri vseh tisočletjih vedno ostane v istem veličastvu, med tem, ko se vse drugo spreminja! Zato sam govori ob koncu sv. pisma (Raz. 1, 8.): *Jaz sem Alfa in Omega, začetek in konec, reče Gospod Bog, kateri je, in kateri je bil, in kateri bo prišel, Vsegamogočni.*

Pa naj si še toliko prizadevamo večnost Božjo opisovati, vendar je mi, ki smo na čas in prostor navezani, nikoli ne moremo popolnoma razumeti. Bolj koristno je za nas, ako si posnamemo iz te lastnosti božje nagibe za svoje življenje.

II. Ker smo prepričani, da je Bog večen in da drugačen biti ne more, je to opomin za nas,

a) da vanj zaupamo. Kdor se zanaša na časne reči, na zdravje, moč, denar, bogate stariše, na prijaznost velikašev — ta se zelo goljufa. Svoje zdravje lahko čez noč zgubi; denar mu zoper bolezen le malo pomaga; stariši lahko hitro pomrjô; velikaši zgubé svojo oblast.

Kdor pa na Boga zaupa, je najbolj trdno zidal.

Bog ne umrje, on je čez sto in tisoč let ravno tisti, kakor danes; njegova moč ne odjemlje. Kakor je že tisočerim pomagal, ko se je zdelo, da ni več pomoči, tako še zmir lahko stori. Njegova ljubezen ne mine, njegova usmiljenost trpi vekomaj. — Zatoraj vanj zaupaj, kristijan moj! ne pa v pozemeljske stvari. Ne omaguj koj, če te tarejo britkosti, ali obiščejo nesreče. Zakaj še živi stari, močni Bog, ki ti lahko vselej pomaga.

Nek rokodelec je prišel po raznih nesrečah v veliko stisko. Rokodelstvo mu nič kaj ni šlo naprej; komaj vé, odkod bo potrebni živež dobil; najemščina ni plačana, in njegovi upniki so protili s tožbo in prodajo. Ubogi mož postane žalosten in ves pobit ter zgubi pogum in vse zaupanje. Njegova pobožna žena mu večkrat prigovarja, naj ne bo tako žalosten in naj v Boga zaupa — pa bilo je vse zastonj. Neko jutro pozneje pa tudi žena sedi vsa otožna in pobita, tako, da se mož začudi ter jo vpraša, zakaj je tako žalostna. Prav čudne sanje sem imela, odgovori potrto. Sanjalo se mi je namreč, da je Gospod Bog umrl, in so ga angelji sprevajali ter pokopali; in to mi dela toliko žalosti. — Oj — odgovori mož, katerega je čez dolgo zdaj vendar smeh posilil — za to ti pač ni treba biti žalostna; kaj ne veš, da je Bog večen in da ne more umreti? „Tedad še živi stari Bog?“ — vpraša žena. Se vé da, kako moreš le kaj tacega vprašati? In zdaj prime žena moža za roko ter reče prijazno: „Zato pa bodi tudi ti potolažen! Stari Bog še živi; on, ki je toliko let za nas skrbel, nas tudi zdaj ne bo zapustil. Nikari mu ne delaj nečasti, da bi mu ne zaupal, ampak nanj zidaj, nanj se zanašaj, gotovo ne boš osramoten.“ In res — njegovo zaupanje je bilo kmalo poplačano; našel je dobrotna srca, ki so ga rešila iz zadrege.

Tako, dragi kristijani! tudi mi vanj zaupajmo, ako se temni oblaki podijo v našem življenji, ako nas tarejo nadloge, saj stari Bog še živi in njegova mogočnost ter dobrotljivost trpi vekomaj.

b) Ker je Bog večen — nas zamore le on vekomaj srečne storiti. Zato moramo v njem svoje zadovoljnosti, sreče in blaženosti iskati, ne pa v posvetnih rečeh. Ni treba dosti popisovati, kako revni so posvetni blagri in veselja, ki ne morejo človeka osrečiti, kakor zrak in voda ne lačnega nasititi; ni

treba praviti, da nobeden nima vseh posvetnih radost, ampak le nekaj, in še tem so primešane grenkosti. Sploh posvetno blago in veselje ne more človeka popolnoma osrečiti, ker ni večno. Zakaj danes zdrav, jutri že lahko mrtev; danes bogat, jutri že ubožen; zdaj vesel, čez nekaj ur pa žalost tare tvoje srce. Pa vzemimo tudi, da bi kdo imel vso posvetno srečo, ki se le misliti dá; da je zdrav, lep, bogat, imeniten, da ima jedi, pijače, obleke . . . kakor mu le srce poželi, in naj bi to imel sto let dolgo; ali bi bil tak v resnici srečen? Gotovo ne; sto let mine — in potem? Potem pride strašno dolga, brezkončna večnost. Kaj bi mu zdaj vse koristilo, kar je vžival? Vse, vse je zdaj zginilo, kakor dim v zraku. Take reči nas toraj ne morejo osrečiti. Naša duša je neumrjoča; ni tako večna kakor Bog — ker se je začela po božjem vstvarjenji — pa tudi ona se mora po svoje te večnosti Božje vdeleževati, ona mora obstati ter živeti vekomaj. Zato jo zamore le večna dobrota, le večno veselje osrečiti.

In ta večna dobrota je le Bog, le on zamore dati večno veselje in ga v resnici tudi obljubi. On daje svojim izvoljenim večno zveličanje v nebesih. Sv. aposteljni so že 18 sto let ondi, a njih veselje je še vedno isto, kakor v prvem trenutku. Saj je blaženost nebeška nespremenljiva in večna, kakor Bog sam.

In kaj Bog tirja od nas, da to blaženost zadobimo? Pač malo, da bi le kratek čas svojega življenja spolnovali njegove zapovedi, ki niso tako težke. Glejmo, da si ne bomo očitali, kakor nek služabnik cesarja Karola V.! Ko cesar stoji ob njegovi smrtni postelji, mu reče: „Izprosi si v plačilo svoje zvestobe kako milost od mene!“ „Oh, gospod, — vzdihne bolnik — da bi smel le ene dneve dalje še živeti.“ „Tega ti ne morem dati — odvrne cesar — ni en dan življenja ni v oblasti pozemeljskih mogočnejev. Smrtnobolni služabnik se zdaj žalostno ozre proti nebu ter zdihne: „Jaz neumnež, celo življenje sem posvetil službi cesarjevi in zdaj mi ne more ni enega dne za to darovati! O ko bi bil svojemu Bogu bolje služil; od njega bi bil smel upati večnega plačila, večnega življenja!“

Zato pa, kristijani moji! služimo Bogu, trudimo se za nebesa, da se nam ne bo treba kot temu služabniku bati. Ako si ne prislužimo srečne večnosti, bi zapadli večni pogubi — kar nas pripelje ravno k tretjemu nauku:

c) Ker je Bog večen — nas le on sam more večno kaznovati in večno nesrečne storiti. Zato se moramo le njega bati. — Če je kje nalezljiva bolezen, kako se ljudje bojé in natanko spolnujejo povelja zdravnikova! Če ima kdo zgubiti kake goldinarje, kako se trudi, da bi to zabranil! In vendar ta zguba prav za prav

nič ni, tudi ne, če bi celó umreti moral. Edina prava nesreča je, če kdo smrtno greši in v pekel pride. Kakor imajo blaženi v nebesih vse radosti, tako tudi pogubljeni v pecku vse grenkosti. In kako dolgo trpé te muke? Morda en dan? Nobeden bi ne hotel za vse blago svoje roke en dan v ognji držati. Morda eno leto? Mislite si, da bi koga eno leto zobje boleli brez prenehljeja, to bi mu bilo kar znoreti. Kaj pa še le eno leto v peklu!? Pa muke ne trpé samo eno — sto — milijon let, ampak še dalje — zmir, brez konca in kraja. Mislite si, da je Šmarna gora še stokrat večja, — in vsakih sto let bi priletela tičica ter odnesla le eno zrnce peska: koliko tisoč milijonov let bi moralo to trpeti, da bi jo odnesla. In če bi vsa ta leta minula, na trpljenji v peklu ni pičica ni prešla; zmiraj, zmiraj tam trpi, nikdar, nikdar konca ni. O ta misel je tako grozna, da bi se človek zmešal, če jo prav pretehtuje.

In zdaj pomisli, kristijan, ali se nisi že večkrat tej nevarnosti izpostavljaj? Morda si smrtné grehe storil dobro vedoč, da jih Bog večno kaznuje? Morda jih imaš zdaj nad seboj? In če bi zdaj umrl, bi bil vekomaj pogubljen . . . Ne odlašaj se poboljšati . . . V prihodnje: Ničesar se bolj ne boj, kakor smrtnega greha in njegovega nasledka — peklenske kazni. Če te navdaja skušnjava Boga žaliti, pomisli: Kratko veselje, pa večno trpljenje.

Glejte! resnica: „Bog je večen“ oznanuje tako resnobne, pretresljive nauke. Zdaj še živimo v času; tega moramo dobro rabiti, ker je za nas zrnice, iz katerega priraste naša večnost. Saj tudi nas v današnjem evangeliju kliče večni Gospodar na delo v svojem vinogradu, da si prisluzimo lepo, od njega obečano plačilo. Nihče naj se ne obotavlja in če bi tudi še le ob enajstih pristopil, bo tudi poplačan, ako je le zvest bil v Gospodovi službi. Prizadevajmo si vsi, da, ker smo poklicani, bomo tudi med izvoljenimi skozi vso večnost. Amen.

Ant. Žlogar.

2. Ne zaupajmo predrzno v Boga!

Mat. 20, 15.

Ali je tvoje oko hudobno, ker sem jaz dober? dejal je evangeljski gospod onemu delaveu, ki je godrnjal zaradi gospodove dobrotljivosti. Pač po pravici mu je to očital! Ali ni bilo to nespametno ali bi ne bil moral še le hvaliti takega gospoda?

Temu delavcu podoben je večkrat človek — grešnik, in tudi njemu Bog lahko reče one besede: *Ali je tvoje oko hudobno . . . ?* Grešnik namreč izpoznavna, da je Bog dobrotljiv, usmiljen in prizanesljiv. Pa kak nauk posnema iz tega za-sé? Morda ta: da je treba tedaj Boga ljubiti, mu služiti, se mu hvaležnega izkazati? Kratko nikar! On sklepa še celó tako: Bog je dober, toraj lahko grešim, ga svobodno žalim, mi bode že odpustil! Ali ni to ne-spametno, predrzno? — Pač po pravici bi tudi takemu Bog rekel: *Ali je tvoje oko hudobno, ker sem jaz dober?* Ali imaš ti predrzen biti zato, ker sem jaz dobrotljiv? ali ima moje usmiljenje v tebi le hudobijo rediti in gojiti? Kedor tako govori in tako dela, je na slabi poti. Tak je v veliki nevarnosti, da se pogubi. Zato o tej pogubljivi predrznosti danes nekoliko besedi!

1. Sv. Bernard pravi: da so se Lucifer in njegovi tovariši zato spuntali zoper Boga, ker so upali, da jim bode Bog že zopet odpustil njihovo pregreho. Saj Bog je dobrotljiv — so si mislili — toraj nas ne bode pahnil v pekel — nas, ki nas je vstvaril sebi v službo; ne bode zaradi tega uničil najprvih in najlepših svojih stvari! A izkusil je hudi duh, da ga je varalo njegovo predrzno zaupanje. — In zdaj, ko je izgubil sam nebesa, hoče še človeka pogubiti. In zato skuša vzbuditi v njem predrzno zaupanje v Boga. In pravi mu: Ne boj se, le udaj se grehu; saj božje usmiljenje je veliko, odpustil ti bode Gospod milostljivo množino tvojih pregreh! In s tem utrjuje grešnika v njegovih hudobijah, in pomaga mu v pogubljenje. S tako hudobijo si človek pridobi le jezo božjo in zasluži si večno kazen! Pač je takov človek velik predrznež!

2. Na kaj pa se more neki še zanašati po pravici tak, ki tako zlorabi božje usmiljenje in dobrotljivost, ter tako množi število svojih hudobij? Ali se morda more zanašati na svojo voljo? ali pa na božjo voljo? Niti jedno, niti drugo.

a) Ne more se oslanjati na svojo voljo: Kar ga danes v greh napravlja, bode ga jutri tudi. In kakor se zdaj zanaša na božje usmiljenje, zanašal se bode tudi še nadalje. In nadaljeval bode svojo predrznost do smrti, in istotako svoje grehe! Sv. pismo pravi: *Mladeneč, vajen svoje poti, tudi v starosti z nje ne stopi.* (Preg. 22, 6.) *Če more zamorec spremeniti kožo, boste tudi vi mogli storiti dobro, ko se boste hudega navadili.* (Jer. 23, 25.) Saj nas lastna skušnja uči: da se taki povračajo od greha k spovedi, od spovedi pa zopet v stare pregrehe. Če je življenje človeško taka vrsta spovedovanja in

prelamljanja božjih postav brez vsega poskusa, da bi se človek spreobrnil: tedaj tak predrzni grešnik pač po pameti nima upati drugega, kakor da se bode tako počenjanje končalo — s smrtjo v grehah!

b) Pa tudi na božjo voljo ne more zidati tak predrznež. Bog je sicer obljubil svojo milost onim, ki ga ljubijo, ne pa onim, ki jo zlorabijo, in ga nehvaležno žalijo! Po Mozesu (V. 5, 9. 10.) govori Bog: *Jaz sem Gospod, ki skazujem usmiljenje pri mnogo tisoč onih, ki me ljubijo in ohranjujejo moje postave.* In po evang. Luk. (1, 50.): *Njegovo usmiljenje je od roda do roda za one, ki se ga bojé.* Po psalmistu (102, 11.) pa: *Kolikor je visoko nebo od zemlje, tako močno je njegovo usmiljenje nad onimi, ki se ga bojé.* In modri Sirah (17, 28.) vsklikne: *Oj kako veliko je usmiljenje Gospodovo in njegova spravljalivost do onih, ki se spreobrnejo k njemu!* Nu glejte, ali ste kje čuli v teh besedah, da je Bog usmiljen tudi do onih, ki se zanašajo predrzno na njegovo dobrotljivost?

Pač pa se večkrat naravnost trdi, da taki ne bodo dosegli usmiljenja! — Tako beremo v bukvah Sir. (5, 6. id.): *Nikar ne govori: Usmiljenje Gospodovo je veliko, odpustil mi bode množino mojih pregreh! Kajti njegovo usmiljenje se sicer naglo približa, pa tudi njegova jeza; in v grešnike se njegov srd ozira.* In v listu do Rim. (2, 4—6.): *Ali zaničuješ bogastvo njegove dobrote, potrpljivosti in prizanesljivosti? Ali ne veš, da te dobrota božja vodi k pokori? Toda s svojo trdovratnostjo in nespokornim srcem kopičiš si jezo za dan jeze in razodenja pravične sodbe Božje, ki bode povrnil vsakemu po njegovih delih.* Toraj ne zanašaj se predrzno na božjo milost, kajti trdovratne nespokornike čaka božje maščevanje! Zato govori sv. Gregor premislika vredne besede: *Predrzno zaupanje sicer zamore nagniti Boga k maščevanju, a k prizanesljivosti ga ne more nagniti. Za takega celo Bog prihrani najhujšo svojo jezo in pravičnost, da jo izlije čez one, kojih ne ozdravi dobrota in usmiljenje božje! — Odpuščenje ti je obljubil, pa jutrajšnjega dneva ne!* (Primeri Ligvori: Petletni otrok pride za prvi smrtni greh v pekel; enako Sletni in 12letni. Primeri zgodbo onega, ki imel namen iti k spovedi. Na poti obiše še enkrat slabo znano hišo in greši. Umrje nagloma — našli pri njem spisane grehe. Nek misijonar prerokoval gledališčnemu igralcu še 12 let časa. A ta se posmehoval, češ, da je vedno bolj zdrav. A umrl konec 12. leta!)

3. Oj nečistniki: zdaj pa le pojdite, in živite po svoji razuzdanosti; saj Bog je usmiljen! Oj srditi in sovražni: maščujte se in

znesite se nad svojim bližnjim; saj Bog je dober! Oj vi vsi grešniki in krivičniki: le vstrežite svojim poželjivostim in strastim: saj Bog je usmiljen in dobrotljiv! Oh — kaj sem dejal — oh ne tako, ne! Marveč predramite se in spreglejte: pogubljenju se bližate zaradi svojega predrznega zaupanja! Vaš greh je po besedah sv. Janeza (I. 5, 16.) *greh k smrti*, ker se navadno godi do smrti; je greh k smrti, ker pripelje dušo v večno smrt; je greh k smrti, ker vse prošnje takega pri Bogu nič ne izdajo. Kedor se ne boji pravičnega Boga, tak ne more dobiti milosti pri njem (sv. Gregor lib. 16.) In sv. Albert prišteva tako predrzno zaupanje naravnost grehom zoper sv. Duha, t. j. grehom, *ki se ne odpusté ne v tem življenji, ne v drugem* (Mat. 12, 32.), ker pri takem predrznežu časa manjka za popljšanje.

Če je med mojimi poslušalci tudi kedo tako predrzen, mu z vso resnobo zakličem: Motiš se, prijatelj, če v tem zaupanju na božjo usmiljenje živiš v smrtnem grehu, pa upaš, da se te bode ipak usmilil, kadar bode tebi ljubo. — Bog je dobrotljiv, to je res; on je neskončno dobrotljiv in usmiljen. Ali veš pa prav, kaj se to pravi: Bog je neskončno dobrotljiv? To ne pomeni, da ti bode odpustil, če tudi boš nadaljeval svoje slabo, grešno življenje. Ne, kristijan! tolike in in takšne dobrotljivosti ni v Bogu! To dobrotljivost božjo si le ti domišljuješ; a ta misel te bode pogubila, če se o pravem času ne premisliš. Bog je dobrotljiv, to pomeni: Če zdaj hočeš objokovati svoje grehe, pripravljen je, sprejeti tvoje solze; če se zdaj želiš spokoriti, hoče ti odpustiti; če hočeš zdaj vrniti se k njemu, hoče te sprejeti z odprtimi rokami v svoje naročje. Glej, Gospod te čaka tu v cerkvi v tabernaklju, želeč te prijazno sprejeti! — Oj vrni se k njemu, ti izgubljeno dete; saj le pri njem in v njem najdeš pravo veselje, sladki mir za svojo dušo! Potem bodeš še le izpoznal božjo dobrotljivost: da ni taka, kakeršno si si ti domišljeval. Vzdigni se, o grešnik, in pristopi k svojemu Bogu s skesanim srcem. In če si dosihdob morda grešil, zato, ker si vedel, da je Bog dober, o skleni danes: Ker je Bog tako dober, ga nočem nikedar več žaliti! Oj čuvaj se, da tudi tebi ne poroče Gospod: *Ali je tvoje oko hudobno, ker sem jaz dober!?*

Tešemir. G.

Druga predpepelnična nedelja.

I. Lastnosti božje. — XII. Bog je duh.

Vam je dano vedeti skrivnosti božjega kraljestva, drugim pa v prilikah.

Luk. 8, 10.

Ves vidni svet je odsvit ali podoba nevidnega sveta, kraljestva duhov. Red, od božje modrosti v tem vidnem svetu postavljen, je le slaba slika o višjem redu v kraljestvu božjem. Ako bi imeli še zdaj tako razsvitljene oči dušne, kakor jih je imel človek pred prvim grehom; potem bi gledali v časnih stvareh povsod odsev nebeških dobrot, in v svojih časnih opravilih bi našli vselej spodbudo za oskrbovanje dušnega zveličanja.

Sin božji, kateri je vidni svet vstvaril ter na našo zemljo prišel, da bi ustanovil duhovno kraljestvo, nam je najbolj jasno pokazal, kako je to vidno povsod podoba nevidnega; in zato je svoje božje nauke pojasnoval v prilikah, vzetih od vidljivih stvari, da bi jih poslušalci toliko lažje razumeli. Nekatere prilike je Gospod sam razložil, drugih pa ne. Iz tistih, ki jih je sam razložil, naj se tudi mi učimo, kako naj tudi druge — nerazložene — umevamo in si jih razlagamo. Tako se je tudi spolnilo, kar je prerok (ps. 77.) o prihodnem Mesiji napovedal rekoč: *Odprl bom v prilikah svoja usta in bom izrekel skrito od začetka sveta.* (Mat. 13, 35.)

Tudi vam, dragi kristijani je dano vedeti skrivnosti božjega kraljestva, kajti sv. cerkev po zgledu svojega začetnika neprenehoma oznanuje svojim otrokom božjo besedo, razlaga evangeljske prilike, pojasnuje v podobah in zgledih nebeške nauke. In tako je tudi nam katoliškim kristijanom zdaj marsikaj jasnega in razumljivega, kar je bilo *skrito od začetka sveta*; po sv. veri razsvitljeni in po božji besedi podučeni res nekako gledamo skrivnosti božjega kraljestva.

Največja skrivnost tega kraljestva pa je Bog sam, on je zapopadek vseh skrivnost, in kakor je njegovo kraljestvo duhovno, tako in še neskončno bolj je Bog zgolj duh. — To čudovito lastnost božjo si naš duh pač misli ter jo zahteva, ali popolnoma razumeti je ni v stanu.

Pa že to, kar o njej vemo, je za nas podučno in koristno, kakor se hočemo danes prepričati. V ta namen premišljujemo:

a) da je Bog zgolj duh,

b) kaj nas ta resnica uči?

I.

Če o kateri skrivnosti kraljestva božjega, posebno o tej, ki smo si jo zdaj izvolili v preišljevanje, veljajo besede aposteljne (I. Kor. 13, 12.): *Zdaj vidimo skozi zrkalo kakor v megli, takrat pa bomo videli od obličja v obličje. Zdaj spoznam le nekoliko; takrat pa bom spoznal, kakor sem bil spoznan* (t. j. od Boga pravičen najden). In zakaj tako, pové isti apostelj na drugem mestu (I. Kor. 2, 14.) rekoč: *Ponatorni (počutni) človek ne razumé tega, kar je božjega Duha; zakaj to mu je nespamet, in ne more spoznati, ker se po duhovno prevdarja*. Vendar je za nas že to zelo povikševalno in tolažilno, kar spoznavamo s svojo pametjo, razsvitljeno po božjem razodenji. Pred vsem pravimo,

a) da je Bog duh. Ko se je bil Jezus po vstajenji prikazal svojim aposteljnom, in so se oni prestrašili meneč, da duha vidijo, jim je rekel: *Poglejte moje roke in noge, da sem jaz sam; potipajte in pogledajte, saj duh nima mesa in kosti, kakor vidite, da jaz imam*. (Luk. 24, 39.) Zveličar toraj sam napoti, kako da ložje pridemo k pojmu kacega duhovnega bitja, ko pové znamenja, kaj da duh ni. Tudi mi ložje razumemo, kaj je duh, če svoje misli obrnemo sami na sebe. Kot človek obstojimo iz duše in telesa, človek ni kar samo duh, pač pa ima duha v sebi. Duh je od telesa razločno bitje, ima svoje delovanje in življenje. Duh se sploh imenuje tako bitje, ki ima um in voljo, telesa pa ne. Ko nima nič telesnega, se ne more videti, občutiti ni prijati. Človeška duša je tak duh; njej je lastno, da misli in poželi, to je: ona stori, da človek spozná mnoge reči, njih lastnosti, njih namen, njih ceno; ona stori, da zna človek razločiti, kaj je prav in kaj napačno, kaj dobro in kaj slabo, kaj koristno in kaj škodljivo: duša misli, sodi in sklepa, in toraj pravimo, da ima um. Nadalje duša stori, da človek kaj poželjuje in hoče, ali pa da se mu nad čem studi; toraj zamore pravo in dobro ljubiti, ko bi se zdelo še tako neprijetno in težavno, in se zamore napačnega in slabega varovati, ko bi se zdelo še tako prijetno in vablivo; zato pravimo, da ima prosto voljo. Naša duša ima um in voljo, in vendar ni nič telesnega, je breztelesno in nerazdeljivo bitje. Bistvena natora duha je toraj pamet in volja in breztelesnost. Kolikor popolnejši pa je um in kolikor prostejša je volja kacega duhovnega bitja, toliko višji in imenitniši je duh.

Angelji imajo bolj popolni um in boljšo voljo, kot človeška duša, t. j. oni bolj spoznajo, kaj je dobro ali slabo, pravo ali na-

pačno; telesnega pa nič nimajo, toraj so višji ter imenitniši kot človeške duše.

Če pa Boga imenujemo duha, hočemo s tem reči, da je on duh brez vsega primešanja kake telesnosti, da je čist ali zgolj duh. In zares, kako bi mogel Bog tiste lastnosti imeti, katere smo dozđaj premišljevali; kako bi mogel biti neizmeren, vsegapričujoč, nespremenljiv . . . če bi imel telo? Te lastnosti more imeti le čist duh. Kajti telo je omejeno, na kraj navezano, minljivo, ker se, iz delov sestavljeno, tudi v razne dele ločiti dá. — Kar že naš um zahteva gledé duhovnosti božje, to je popolnoma potrjeno v sv. pismu, ki govori določno o Bogu kot o čistem duhovnem, breztelesnem, nevidljivem bitji. Znane so besede Jezusove, ki jih je govoril Samarijanki pri Jakopovem studencu, ko ga je vprašala, kje naj bi Boga molili: *Žena, verjemi, da pride ura, ko ne bote ne na ti gori, ne v Jeruzalemu molili Očeta . . . kajti Bog je duh.* (Jan. 4, 21.) Toraj tako bitje, ki ni navezano na kraj, ker nima telesa. Zato vpraša že v stari zavezi modri Sirah (43, 35.): *Kdo je videl Gospoda, da bi ga mogel (prav) popisati?* Ravno za to ne, ker je neviden, zgoli duh. In sv. Janez (1, 18; I. 4, 12.) kar naravnost pravi: *Boga ni nikoli nihče videl.*

b) A ta duh je veliko vzvišenejši kakor človeške duše, kakor angeljski duhovi, Bog je neskončno popolni duh. To se pravi: Bog ima vse mogoče popolnosti in vse te popolnosti šo neomejene.

Kar je dobrega in lepega, kar je velicega in veličastnega, kar je čudovitega in vzvišeneega nad našim duhom, to prilastujemo njegovemu bistvu. S psalmistom (144, 3.) vsklikujemo: *Velik je Gospod in prav častiljiv, in njegovo veličastvo je neizmerno.* Ničesar ni, kar bi on ne imel. On nosi polnost vsega bitja v sebi. Kar naše oko zapazi na zemlji ali na nebu in kar se nam zdi popolno, to si mislimo v njem združeno na najpopolniji način. Če zvezde v čarni svetlobi na nebu bliščé, in se biseri in dijamanti v globini zemlje in morja lesketajo; če cvetlice in rastline zemeljske v vseh mavričnih barvah pred nami odsvitajo; če imajo že živali čudovite lastnosti in se nam kažejo ljudje z dobrotljivostjo in modrostjo, z umnostjo in lepoto, s čednostjo in svetostjo obdani, in če angelji z nebeško slavo ovenčani živé v kraljestvu blaženstva: je vse to tisoč- in neštevilnokrat lepše in veličastniše v Bogu, Gospodu našem. Pred njegovo popolnostjo zgine nebo in zemlja in vse, kar je. On je najbogatejši, najlepši, najmogočnejši, najvišji; nobeden mu ni enak. On ima vse popolnosti

v največji meri; ker on je neskončen. Nič mu ne more manjkati, ničesar ne more pogrešati. Njegovemu bistvu ni primešana niti trohica nepopolnosti. Stvari, ki bi bila na vse strani dobra in popolna, je ni na zemlji. Vsa lepota (zemeljska) je minljiva, vsa dobrot pomanjkljiva, vsa modrost omejena, vsa mogočnost pomešana s slabostjo; ker na svetu je vse spremenljivo. A v Bogu je vse neskončno. V njem ni nič pomanjkljivega, spremenljivega, slabotnega; vse popolnosti so pri njem v vsej čistoti. In kar je še več: one niso samo lastnosti njegovega bista, nego on sam je vsaka popolnost. Vse popolnosti so v njem od vekomaj in bodo nespremenjene ostale v njem na vekomaj. Vtopljeni v to resnico moramo pač s sv. Pavlom (I. Tim. 1, 17.) vsklikniti: *Kralju večnemu, neumrljivemu, nevidnemu samemu Bogu bodi čast in hvata vekomaj!*

c) Če pa je Bog zgolj in neskončno popolni duh ter nima telesa, kakor smo slišali dozdej, kako je neki to, da se govori o njegovih očeh, ušesih, rokah... zakaj ga slikajo?

Ker nam sv. pismo prav jasno spričuje božjo duhovno, nevidno natoro, sv. Duh pa si kot njegov začetnik ne more oporekati: takih besed o udih božjih ne smemo razumeti v pristnem, nego le v prenešenem pomenu, v podobi; in se moramo Bogu zahvaliti, da se z nami ljudmi govoreč poslužuje človeškega jezika ter raznih podob in prilik, s katerimi nam pojasni toliko bolj svoje vzvišene lastnosti. — V sv. pismu beremo, da Bog govori, da ima ušesa, roke... Govoril je Bog s prvimi stariši, z Noetom, Abrahamom, Izakom... Vendar si zavoljo tega ne smemo misliti, da ima usta, jezik kot človek; on je vsemogočen duh, in z vsemogočnostjo lahko stori, da človek sliši besede. Pobožni Job pravi v svojih nadlogah: *Roka Gospodova me je zadela*; David zdihuje k Bogu: *Nagni svoja ušesa k našim prošnjam!* in spet na drugem mestu se bere: da ima Bog v *nebesih svoj sedež* in da je *zemlja podnožje njegovih nog*. Vendar nihče ne sme misliti, da ima Bog oči, ušesa, noge... Vsak lahko vé, da njegova ušesa in oči pomenjajo njegovo vsegapričujočnost, njegove roke njegovo vsemogočnost, njegovo srce njegovo ljubezen in usmiljenje do človeštva...

Pa utegnil bi kdo misliti: Saj se je Bog večkrat prikazal, toraj mora vendar le imeti kako podobo! Res se je prikazal Abrahamu v podobi starega moža; Mozesu v podobi ognjenega grma; sv. Duh se je prikazal v podobi goloba, gorečih jezikov... Pri vsem tem pa je Bog vendar le zgolj duh, ki nima telesa; kajti ta vidna podoba ni njegova lastnina, ni bistvena, temveč le po njegovi vsemogočnosti

dovzeta za nekoliko časa, zato da je v svoji modrosti pri ljudeh izpeljal svoje sv. namene; ko jih je pa izpeljal, je spet odložil to podobo. Pa tudi takrat, ko se je prikazal v podobi, ni nehal duh biti, ker njegova bistvena in neprenehoma lastna podoba je duh.

In ravno zato, da si mi čutne stvari lože predstavljamo Boga, predočujejo nam ga slikarji in podobarji kot častitljivega starčka z zemeljsko kroglo v eni in z žezlom v drugi roki, da ga molimo kot stvarnika in vladarja vesoljnega sveta.

Naj si pa pojem neskončno popolnega duha opisujemo, kakor hočemo, naj si božje bitje pojasnujemo še tako različno, vendar moramo s prerokom (Jer. 1, 6.) jecljaje vzdihniti: *A, a, a, Gospod Bog! glej, ne znam govoriti, ker otrok sem jaz.* Tu pač veljajo svetopisemske besede: *Kdor veličastvo (Božje) preiskuje, (tega) častiljivost potare.* (Pregov. 25, 27.) Boljše je za nas, da si iz te čudovite lastnosti božje posnamemo kaj naukov za svoje obnašanje.

II.

1. Po sv. veri podučeni vemo, da je naša največja sprednost in čast v tem, ker smo vstvarjeni po božji podobi. Bog pa je duh, toraj smo mi njemu podobni le po tem, ker je tudi naša duša nevidljivo, duhovno bitje, obdarovano z umom in pristo voljo. Le tedaj se bomo vredne skazali te podobnosti, ako si bomo prizadevali s svojim umom božjemu umu, s svojo voljo božji volji zmir bolj enaki postati. Zato moramo hrepeneti po spoznanji božjem, po spoznanji vsega, kar je pravo, lepo in dobro; resnica in modrost je prelepi cilj, v katerega se moramo obračati, proti kateremu mora hiteti naš um; svetosti, pravičnosti, čednosti okleniti se mora naša volja. Kar smo s svojo pametjo spoznali za dobro, resnično, Bogu dopadljivo, to naj si prizadeva naša volja tudi izpeljati. Tvoj duh, dragi kristijan! razsvetljen po razodenji božjem, naj bo voditelj in kažipot vsemu tvojemu delovanju. Ti čutiš v sebi dvojno postavo, postavo duha pa postavo mesa (Rim. 7. 14—25.). Te si vedno med seboj nasprotujete. Počutnost in poželjivost se vzdiguje ter hoče v sužnost vkleniti tvojega duha. Gorje ti, če prevlada, strupen sad obrodi, kakor potrjuje apostelj sam, ko piše (Gal. 5, 19.): *Dela mesa pa so znana: nečistost, nesramnost, razuzdanost; malikovanje, zavdajanje, sovraštva, zdražbe, zavidi, jeza, boji, kregi, razprtje, nevoščljivosti, uboji, pijančevanje, požrešnost in kar je temu enakega.* Ako pa duh vlada, obrodi zlahten sad, kakor ga našteva ravno tisti apostelj rekoč: *Sad duha pa je: ljubezen, veselje, mir, potrpežljivost,*

milosrčnost, dobrotljivost, prizanašljivost, krotkost, zvestoba, zmernost, zdržnost, čistost. — Vse, kar je duhovnega, ti mora toraj imenitniše biti memo telesnega, in skrbno se moraš varovati, da s telesnimi željami, ki nasprotujejo duhu, ne boš omadeževal v sebi podobe božje. Nikar toraj ne sej v mesu, ker sicer bi od mesa žel večno pogubljenje; sej pa v duhu, da boš od duha žel večno življenje (Gal. 6, 8.). Le kdor se tako obnaša, dela primerno visoki časti svoje duhovne nature, po kateri še le je Bogu podoben.

2. Ako je pa Bog duh, mora biti tudi naše češčenje Božje — duhovno; kakor je Kristus sam zapovedal govoreč s Samarijanko: *Bog je duh, in kateri ga molijo, naj ga molijo v duhu in resnici.* Naš duh ga mora moliti, ga občudovati, se mu mora podvreči; naša volja, naša ljubezen, vse naše srce se mu mora popolnem darovati; to zahteva tisti Bog, ki *gleda na srce*, ki *srce in ledja preiskuje*, ki kliče: *Sin moj, daj mi svoje srce.* (1. Krlj. 16, 7., ps. 7, 10., Prg. 23, 26.) Brez tega notranjega móljenja je vsa zunanja pobožnost le lupina brez jedra, je telo brez duše; Gospodu ne more biti dopadljiva, ker se mu tako najboljše odteguje. Naj bi ti toraj pripogibal svoja kolena, razprostiral svoje roke, oči vzdigoval k nebesom, ime božje zmir nosil na ustnicah: pa tvoje srce ni zraven, to ravnanje ni izliv notranje vernosti, ako ga ne podpira ponižnost, krotkost, požrtvovalnost, ljubezen do bližnjega; če zraven še služiš kaki strasti: tvoje češčenje Bogu ni dopadljivo. Vsa zunanja pobožnost, za katero duh, srce nič ne vé, je zoperna Bogu. Taka je z molitvijo, če jo opravljamo le z ustnicami; taka z obiskovanjem cerkev, če se duh z mislimi ne povzdiguje k Bogu; taka je s telesno pričujočnostjo pri sv. maši, če srce nič ne čuti velikih skrivnost, ki se vršé na altariji; taka je s poslušanjem besede božje, če sega le do ušes in ne globokeje; taka je s slednjim telesnim ali zunanjim počeščenjem, pri katerem se duh sprehaja le med posvetnimi morda celo pregrešnimi reči. Gledé takega češčenja piše sv. Avgustin: Ako bi Bog bil kako telesno bitje, bi že bil počasten z zgolj telesom, in zadosti bi mu bilo že zgolj zunanje češčenje. Toda Bog je zgolj duh in neskončno popolno bitje, toraj gleda na duha ali na službo, kakoršno mu opravlja naša duša, na počeščenje, kakoršno mu ona daje. Brez take službe, brez takega počastenja se najsvetejši Bog nad nami pritoži rekoč: *To ljudstvo me časti z ustnicami, njih srce je pa daleč proč od mene* (Mat. 15, 8, vel.: Iz. 29, 13.). Vsa tvoja dobra dela in počastenja Gospoda Boga morajo imeti tudi notranje jedro, morajo biti s pravim duhom prešivena, ako hočeš, da bodo Bogu dopadljiva, kar te uči dar Kajn-

Abeljnov. Ti veš, da sta Kajn pa Abelj darovala Bogu, Kajn poljske pridelke, ker je bil poljedelec, Abelj pa ovčico, ker je bil pastir. Oba dara sta bila Bogu (prav za prav) vsejednaka; kajti on ne potrebuje ni poljskih pridelkov ni črede, ni česa družega. Tudi je bilo pri obeh zunanje darovanje pred Bogom vsejednako; a vendar dar Kajnov Bogu ni dopadel, ker mu je manjkalo duha, notranje cene; Kajn namreč pri svojem darovanji ni imel pravega namena, ni ponižnosti, ni pobožnosti; pač pa je imel vse to nedolžni Abelj, zato je njegov dar Bogu tako dopadel.

3. Ali naj pa morda iz tega sledi, da naj Boga molimo samo v duhu, in da zunanje češčenje božje nič ne velja? Gotovo ne. Kajti Boga moliti v resnici, se pravi, moliti ga tudi v resnici naše natore, toraj, ker nismo samo duh, nego duh in telo, mora se tudi slednje vdeleževati češčenja Božjega. Tako tesna je vez, ki dušo jedini s telesom, da nam je potrebno, svoje notranje razodevati po zunanje, in karkoli napolnuje duha, kar prešinja srce, tudi čutno pokazati. V tem smislu tudi sv. pismo pravi: *Is obilnosti srca usta govore* (Mat. 12, 34.). Občudovanje, češčenje, kes, sočutje, zahvala, upanje, ljubezen . . . vsak notranji čut ima svoj lastni jezik, svoj glas, po katerem se izrazuje. In Bogu, čegar modrost in mogočnost povsod občudujemo, ne bi smeli tudi po zunanje razodeti svojega spoštovanja, ne hiteti v njegov tempelj, ne pred njim poklekniti, svojih rok povzdigniti ter s kraljevim pevcem vsklikniti: *Venite exultemus* . . . (ps. 94, 1. id.)? Kdor bi to grajal, bi obsodil vse obrede raznih narodov, ki so vpeljali v čast svojega božanstva daritve, zahvale, prošnje; kakor tudi pobožne sprednike, ki so veličastne cerkve židali Gospodu vojskinih trum; ta bi očital Kristusu samemu, ki je v svoji cerkvi postavil zunanje obrede, sam obiskaval tempelj jeruzalemski ter klečé na Oljski gori molil k Očetu; z eno besedo, to bi se reklo nasprotovati naravi sami.

Kakor je pa zunanji obred izraz notranjega češčenja, tako naravi tudi najboljši utis na notranjega človeka. Saj je Bog tudi vse vidno stvarstvo razgrnil pred nami, da nam razodeva svoje popolnosti, kar potrjuje apostelj (Rim. 1, 20.) rekoč: *Kar je nevidljivega na njem, se od stvarjenja sveta sem po tem, kar je vstvarjenega, spozná in vidi*. Če Bog tako po zunanjem govori k naši notranjosti, zakaj bi pa mi sami z lepimi obredi ne uplivali na svoja verska čutila? Saj mi nismo čisti duhovi, temveč smo telesni; tega pa, kar je duh in duhovega, si ne moremo z lepa predočevati, razven če mu damo kako podobo, katera potreben utis naredi na našo dušo. Ali se ne

veseli naša duša, se ne širi naše sree, ko zvonovi slovesno oznanjajo Gospodov dan, ko se med sv. daritvijo petje in molitev verne množice kadilu enako vzdiguje proti nebu? Kako se tedaj poležejo strasti, kako se nas polasti misel na pričujočnost Božjo, kako takrat šepetajo ustnice in sree: *Qubam dilecta tabernacula* (ps. 83, 2. id.)? Zares, kjer pri narodih, rodovinah, posameznih neha zunanje češčenje Božje, tam pojemlje tudi notranje, tam mrzla zima objame kmalo njih srca. — Mi pa dragi moji! častimo Gospoda pred vsem v duhu, ker Bog je duh; a ne zanemarjajmo tudi zunanjega češčenja, saj mi nismo čisti duhovi; česar je naše sree polno, to kažimo tudi po zunanje v spodbudo drugim vernikom, da vsi skupaj hvalijo in časté Očeta, ki je v nebesih.

Današnji evangelij med drugim tudi pravi: *da gledajoči ne vidijo, in poslušajoči ne umejo*. Taki so bili mnogi judje ob Jezusovem časi, da niso spoznali in razumeli kraljestva božjega, ki se jim je bilo približalo. A taki so tudi mnogi kristijani, ki gledajo, pa ne vidijo, poslušajo, pa ne umejo, kaj je v njih blagor in dušno zveličanje. Pri takih zaslepljenih in gluhih kristijanah se zastoj seje seme božje besede, oni nočejo razumeti skrivnost kraljestva božjega, ker so le v posvetno preveč zakopani. — Mi pa, dragi moji, hočemo spadati med tiste, ki stvari tudi po duhovno pretehtavajo, ki se živo zavedajo svojega višjega poklica, ki svojega duha obračajo proti nebesom, kjer je njegov dom. Z božjo besedo sv. evangelija hočemo svojo neumrjočo dušo nasitovati in krepčati, da bomo zmir bolj spoznavali Boga, svojega stvarnika. In ako bomo dušo, ta dihlej božji v nas, zmir bolj vpodabljali Duhu božjemu, ako bomo že tu na zemlji Boga molili v duhu in resnici, potem bomo kedaj gori res gledali skrivnosti kraljestva božjega ter bomo z nebeškimi duhovi Boga hvalili in častili na vekomaj. Amen.

Anton Žlogar.

2. Koristno je brati dobre knjige.

Karkoli je pisano, je v naše podučenje
pisano. Rim. 15, 4.

Pojdite po vsem svetu in učite vse narode . . . in učite jih spolnovati vse, karkoli sem vam zapovedal. S temi besedami pošlje Gospod apostole po širnem svetu oznanjat božje nauke. Apostoli so

natanko spolnovali to povelje. Svesti si resnice, da vera pride iz poslušanja, so se urno razkropili po vsem svetu, so navdušeno oznanovali narodom besede večnega življenja; njih glas se je razlegal do pokrajin zemlje. — Toda koliko stoletij je že minulo, odkar so obmolknila zgovorna usta svetih glasilcev; njih besede ne doné več med svet kakor trombe glas; ne udarjajo na grešnike, kakor kladivo, ki ruši pečine, ne vejejo več pravičnim, kakor pihljanje hladnega vetriča! Utihihnila, pravim, so zgovorna usta apostolov, a vendar še se razlegajo in razlagajo njih nauki med kristijani, ker nekteri med učenci Gospodovimi so tudi zapisali božje nauke. In z veseljem so verni prebirali svete knjige in jih ob času preganjanja hranili, kakor dragocen zaklad ter raje dali življenje, kakor pa bi bili izročili svete bukve nevernikom.

Kakor nekdam prvi učenci Jezusovi, tako ravna tudi dandanes sv. Cerkev. Ona po duhovnih oznanuje vernim besedo božjo, pa jim preskrbljuje tudi pobožne, dobre bukve, po katerih se kristijani podučé in utrdijo v svetih naukih. O takih knjigah velja, kar piše sveti Pavel: *Vse pa, kar je pisano, je v naše podučenje pisano.* (Rim. 15, 4.) — Pogosto sem vam že priporočal, da radi poslušajte besedo božjo in kazal v zgledih, kako božja beseda privede človeka k pokori in ga ohrani stanovitnega v dobrem. Danes vas pa želim opomniti, da tudi radi prebirajte dobre bukve, ker tudi po dobrih knjigah se seje seme božje besede. — Zadnje oznanilo vas vabi, da se vpišete v družbo sv. Mohorja, ki nam leto za letom podaja mnogo lepih bukev, koristnih za dušo in telo. Da bi vi to tem raje storili in v obilnejšem številu pristopili k tej bratovščini, vam danes razložim: da je 1. koristno brati dobre bukve in zato 2. priporočim med drugimi bukve družbe sv. Mohorja.

1. Zbirka dobrih bukev je dragocena zakladnica, kjer najde človek v vseh zadevah svojega življenja potrebno pomoč. Nekdam veliko ljudi ni moglo do te zakladnice, ker niso znali brati; dandanes skrbe šole za to, da se vsakdo lahko priuči branju. In to je za vsacega koristno; zakaj dobre bukve podučé nevednega ali dvomljivca; branje potolaži žalostnega, kratkočasi od vseh zapuščenega bolnika; grešnika lepo berilo opominja k pokori, mu ponuja pomočkov, da se spreobrne in ga ohrani spokornega; pa tudi pravični najde v dobrih knjigah krepila in spodbuje, da rase v krepostnem življenji; zares: *Vse, kar je pisano, je pisano v naše podučenje.* To so poglobitve koristi, ki nam jih dajejo dobre knjige. Da je to resnično, prepričajmo se na nekaterih zgledih.

Brati lepe knjige, sem rekel, je dobro za grešnika, ker ga budé k pokori. To nam kaže sv. Ignacij Lojolarski. On je kakor vojak služil kralja Ferdinanda katoliškega v Španjski armadi. V vojski je bil ranjen in odnesó ga v neki grad, da se ozdravi. Tù mu je bilo dolgočasno; rad bi bil dobil kakih posvetnih povesti, da bi se bil motil z njimi; pa v gradu ni tacega berila; zato vzame v roke „Življenje svetnikov“, prebira od začetka tje v en dan, a kmalu dobi veselje in si misli: „Zakaj bi tudi jaz ne bil tak, kakor svetniki?“ In ko se ozdravi, zapusti vojake, se podá v samoto in se vrne ves prenovljen med svet, vstanovi družbo Jezusovo, dobro vrejeno armado nevstrašenih borilcev, katerih ime samo že napravlja velik strah hudobnemu svetu. — Kdo je toraj spreobrnil sv. Ignacija? Ali ne branje dobrih bukev? — Kdo je pomagal sv. Avguštinu začeto poboljšanje izvršiti, ali ne bukve, ker je slišal glas: „Vzemi in beri?“

Pa tudi pravičnim je branje koristno, da se utrdijo v dobrem in da rasejo v čednostih. V 1. psalmu imenuje David tistega človeka srečnega, ki ljubi Boga in se drži njegovih zapovedi ter pristavi lepe besede: *Podoben je drevesu, ki je zasajeno pri potokih in daje sad ob svojem času.* Sv. Janez Damaščan razlaga te besede tako-le: Potoki so branje sv. pisma in drugih spodbudnih knjig. Kakor ima namreč drevo, ki rase ob potoku vedno dovolj vlage, da cvete in rodi sad, tako prejema tudi človek, beróč dobre bukve, novo moč, da rase v pravi kreposti in donaša sad dobrih del. Tak je bil sv. Anton, puščavnik. Bral je besede: *Pojdi in prodaj vse, kar imaš, daj ubogim in pridi ter hodi za menoj!* Prebere, proda vse in razdeli revežem, sam pa se podá v samoto.

Vsakemu toraj je koristno prebirati lepe bukve. Nimam tukaj v mislih samo svetih bukev, ampak tudi druge podučne in kratkočasne; ker človek naj se tudi po božji volji počteno veseli in zabava.

Morda mi pa kedo seže v besedo, rekoč: Vse res in lepo, kar govoriš, vendar za kmeta, za rokodelca to ni. Tak mora delati od zore do mraka, leto in dan, in ves truden zvečer odneha od dela, se mu pač ne ljubi še brati, vesel je, da križ naredi, rožni venec odmoli in gre počivat. Tako se delavni ljudje radi izgovarjajo, da za branje nimajo časa. Kaj reči na to? Najprej se jim mora v tem nekoliko prav dati. Res je, da kmetu ob setvi, žetvi, košnji, ob mlatvi ali trgatvi ni mogoče ukvarjati se z branjem, ravno tako rokodelcu ne, kadar ima mnogo naročenega dela. A zmeraj ni take sile. Šest dni delaj, pravi Gospod, sedmi dan pa počivaj. Nedelja toraj je Gospodov dan in dan počitka, takrat imajo tudi delavni ljudje toliko časa, da kdo pri hiši kaj bere. In ko bi se še kdo izgovarjal, da nima časa brati, tacega bi vprašal, kaj dela v dolgih zimskih večerih?

Koliko praznih marnj, nepotrebnih čenč in pregrešnih besedi se govori ob takih priložnostih; vsega tega bi ne bilo, ko bi eden pri hiši vzel bukve v roke in kaj podučnega bral. Lepo navado imate, kristijani, da hodite zvečer mrličje kropit, a žalibog, kake nerodnosti se godé ob takih shodih; kako lepo bi bilo, ko bi po odmoljenem rožnem vencu kdo kaj primernega bral, recimo: o smrti, sodbi, o trpljenji Gospodovem. Iz tega sprevidite, da tudi delavni človek dobi časa za branje, da je toraj prazen izgovor: „Nimam časa brati“.

Drugi se izgovarjajo, da so bukve predrage. Res je, da je mnogo revežev na svetu, ki še za sol nimajo krajcarjev; takih seveda pameten človek ne bo silil, da bi bukve kupovali. Pa tudi takih je dosti, ki bi si kaj malega lahko tudi za bukve odtrgali vsako leto. Lahko rečem, da bi bila marsikatera hiša bolj na trdnem, ko bi v hiši družina prebiralala dobre bukve. Vzemimo za to navaden vzgled. Mislimo si hišo, ki je vpisana v družbo sv. Mohorja in ki radi berejo bukve, katere dobé od družbe. Gotovo, da vsaj nekaj nedelj po nauku ostanejo družine doma in pregledujejo knjige. V drugi hiši pa pravijo, da so bolj revni, da ne morejo utrpjeti goldinarja za družbine bukve, kaj pa ti delajo ob teh nedeljah? Težko da bi vse doma dobil, če bi jih iskal v nedeljo popoldne. Gospodar morda sedi v krémi; sin je morebiti kje pri igri; drugi domači pa preganjajo s praznim govorjenjem zlati čas; dekleta govoré, kako obleko so videle pri drugih v cerkvi in silijo v mater, da jo tudi njim napravijo itd. Vprašam, katera hiša bo na boljem? Ali tista, kjer doma beró, da je greh pijančevati, da se z igro zapravi premoženje, da obleka ne dela človeka, ali tista, kjer pravijo, da nimajo par krajcarjev za bukve; za pijačo, igro in gizdavo obleko je pa denarja dovolj? Katera bo poprej kazala rebra na strehi; kje se bo poprej oglasil boben? — Zato, krščanski stariši, ako hočete, da se bodo vaši sinovi in hčere ob nedeljah držali doma, navadite jih, dokler so še majhni, da bodo vam doma večkrat kaj brali; s tem jih obvarujete slabe družčine in jim preskrbite zdravih naukov za poznejše življenje.

Po vsem tem je gotova resnica, katero mora vsak priznati, kako koristno je za dušo in telo, brati dobre knjige za poduk in za razvedrilo.

2. Vsaka stvar na svetu pa ima dvojno stran, solnčno in senčno. Tako je tudi z branjem. Kakor človek lahko govori pošteno ali nepošteno, tako je tudi berilo. Kakor pa bodi med kristijani po nauku sv. Pavla govorjenje le spodobno, tako naj oni tudi samo poštene bukve prebirajo. Zato vse, kar sem vam govoril o koristi branja,

velja le o dobrih bukvah. Hvala Bogu, da med Slovenci ni še mnogo slabega berila; a tudi tû sovražnik seje ljuliko med pšenico, toraj treba kristijanu previdnemu biti, ako si kupuje knjige za berilo. Katere bukve pa bi skoro morale biti v vsaki krščanski družini? Katere treba toraj priporočiti? — Najprej bodi v vsaki hiši katekizem, drobne bukve, v katerih so vsi potrebni nauki in molitve, ki jih mora vsak kristijan znati. Posebno ondi, kjer stariši pošiljajo otroke v šolo, naj jih preskrbé s katekizmom; zakaj kakor kosca ne pošljejo na travnik brez kose ali ženjice na njivo ne brez srpa, ravno tako ne gre pošiljati otroka v šolo brez katekizma. Sploh, kakor je v hiši potreben hleb za telesni živež, tako ta knjižica za duhovno življenje. — Dobro je, da imate pri hiši tudi „Zgodbe sv. pisma“, kjer vidite, kako je Bog vodil in ljubil izraelsko ljudstvo v stari zavezi in kako Kristus ljubi in dela za izvoljene v novi zavezi, za nas kristijane. — Želeti je, da bi imeli kristijani, ki znajo brati, tudi mašne bukvice, ki človeka v cerkvi varujejo, da ni razmišljen.

Pa človek potrebuje včasih tudi razvedrila in kratkočasa, za to vam priporočim družbo sv. Mohorja, ki nam podaja berila koristnega za dušo in telo. Za malo denarja, goldinar, dobi vsak ud šestero bukev, toraj skoraj zastonj. Tudi za letošnje leto nam bo podala šest lepih bukev, ki nas bodo učile, da radi častimo Marijo, da ljubimo sv. cerkev, ki je v svojem obstanku silno trpela od sovražnikov notranjih in zunanjih, pa jih z božjo pomočjo vselej zmagala; razlagale nam bodo mikavni nauk o sreči, ki jo človek že na tem svetu najde, če lepo krščansko živi; zraven tega nam bodo pa še marsikaj prinesle za poduk in kratek čas, n. pr. popisale bodo življenje sedanjega papeža Leona XIII., ki modro in krepko vladajo sv. cerkev itd. Ker bo nam toraj letos družba sv. Mohorja dala toliko lepega berila, zato sezimo po njem in se v obilnem številu vpišimo v to družbo, ki je ob enem bratovščina in nam donša tudi dušnih darov in milosti.

Dragi kristijani! Upam, da ste se prepričali, kako dobro je brati poštene bukve, zato skrbite, da tudi vi v prostem času radi prebirate lepe knjige. Sv. oče pri vsaki priložnosti povdarjajo, da naj duhovni preskrbujejo vernim poštenega berila, kristijani pa, da ga naj pridno rabijo. Poslušajmo glas namestnika Kristusovega, utrjujmo s pobožnim branjem v svojih srcih božjo besedo, ki jo slišimo v cerkvi, da tudi v nas seme božje besede obrodi ob svojem času sad večnega plačila. Amen.

Andrej Kalan.

Tretja predpepelnična nedelja.

En Bog, ena smrt, ena duša! *)

Spominjaj se svojega stvarnika . . .
predno otetni solnce.

Pridg. 12, 1. 2.

Koristno je človeku vsaki čas premišljevati svoj visoki poklic, da sam sebi odgovor daje od svojega hiševanja in prevdarja pripomočke, s katerimi se bliža svojemu pravemu cilju in koncu; vsaki čas je potrebno, da človek sam v se pogleduje ter svoja dejanja in nehanja ostro presojuje, posnemajoč izgled tistih, ki neumrljivi stojé pred Bogom in pred ljudmi, da hodi po stopinjah svetnikov Božjih; — vsaki čas je za človeka potrebno, da se pred obličjem svojega Boga, Gospoda in Sodnika ostro presoja ter brez vse prizanesljivosti svojo vest izprašuje. Bodi pa Bogu potoženo, da je toliko ljudi, toliko kristijanov, ki to imenitno opravilo lahkomišljeno zanemarjajo; eni se v časne skrbi, drugi v sladnosti tega sveta popolnoma vtopé in še več teh, ki so sicer svete volje, seboj potegnejo. Zato je velika, neprecenljiva milost božja, da nam včasih še posebne opomine pošlje in tako na težavnem potu našega življenja, bi rekel, nekake mejnike, znamenja stavi, ki človeku glasno kličejo, samega sebe in svoj poklic pomisliti. Tako znamenje na potu našega trudapolnega življenja smem imenovati sedanjo tridnevno pobožnost, ko se pravi kristijani v cerkvi okoli trona milosti božje zbirajo, tû svojega Odrešenika in Zveličarja molijo, časté in hvalijo, posvetnjaki pa ravno te dni zvonaj divjajo pozabivši svoj visoki poklic. Tû, o kristijan, ko te razuzdani posvetnjaki v svoje družbe vabijo, ti polno veselja obetajo, sv. cerkev pa te milo pred njimi svari, te vabi tukaj zavetja iskati, sv. resnice premišljevati, glej, tû postoj nekoliko in poslušaj skrivnostni glas, ki ti od zgoraj kliče: „Popotnik, stoj in moli!“ Tudi nas, verni v Gospodu zbrani, je ta skrivnostni glas tû v svetišču božjem združil, ker tudi nam velja te dni resni klic: „Popotnik, stoj in moli!“ Možje in žene, mladi in stari, bogati in revni, mladeniči in device, duhovni in posvetni so tû zbrani, in vsem velja klic: „Popotnik, stoj in moli!“ Naša dela in opravila so sicer razna, enemu se smeja sreča, drugega nadloga pritiska; enemu je dano v obilnosti posvetnih dobrot, drugi

*) Priložnostni govor za pustno tridnevnicco ali drugo enako pobožnost.

se le z revščino in siromaštvom bori; enega spremljuje le žalost, drugega pa veselje; eden vživa spoštovanje, drugi le zaničevanje: vendar pa vsi brez razločka moramo spoznati, da je milost božja, kateri se imamo za grenkosti enako kot za prijetnosti zahvaliti, da nam toraj že zato vsim brez razločka velja resnobni klic: „Popotnik, stoj in moli!“ Posebno pa nas, če smo odkritosrčno prevdarili svoje življenje, spreletava in pretresa ena misel, misel, da smo grešniki, — z grehom obtežena vest še zlasti glasno kliče: „Popotnik, stoj in moli!“

Da, moliti, hvaliti Gospoda nebes in zemlje hočemo vse dni življenja, posebno pa v teh dneh, ko tu na altarju med nami prebiva, pripravljen naše prošnje uslišati in milosti deliti. Meni pa je naloga dana, k vam govoriti in vas za krščansko življenje vneti, ter temu resnemu času primerne resnice pred oči postaviti. Toda kaj naj vam povem? — Sv. Terezija je bila nekega dne po končanih navadnih molitvah pred sv. rešnjim Telesom ostala, se v premišljevanje vtopila, in zraven vroče solze točila. Na vprašanje, kaj da je vzrok njene žalosti, je odgovorila: „Trojna misel mi kliče britke solze: En Bog, ena smrt, ena duša! En Bog — enkrat razžaljen, ni več drugega, h kateremu bi se zatekla; ena smrt — enkrat nesrečna, ni več druge, da bi jo zboljšala in ena duša — enkrat zavržena, enkrat obsojena, je za vekomaj obsojena. Te misli so vzrok mojih solz“. In te misli hočem tudi jaz vam danes v premislek podati.

I. En Bog.

„Poberi se spred mene, nehvaležni sin!“ je rekel nekdanj kralj Edgar svojemu sinu Edvinu in ga je pahnil iz kraljeve hiše; „poberi se spred mojega obličja, nočem te več videti! Ljubil sem te, kar le oče svojega otroka ljubiti zamore, dobrote sem ti skazoval, kolikor mi je bilo le mogoče; ti pa si postal nehvaležen, si me zaničeval, zato poberi se zdaj spred mojega obličja in v sužnosti skusi, da je le en kralj Edgar, in da drugega očeta na tem svetu več ne dobiš!“ — Si slišal, kristijan, ostre besede, ki so za tebe še bolj strašne zato, ker jih tebi reči zamore Bog in jih v resnici marsikateremu zagrmil: „Poberi se, nehvaležni grešnik, beži spred mojega obličja, nočem te več videti. Ljubil sem te z večno ljubeznijo, z dobrotami te preobogatil, — ti pa si me zaničeval; poberi se zdaj od mene, in išči si drugega Boga, kjer hočeš; toda vedi: ne najdeš ga nikoli nikjer, ker le en sam Bog je!“

Le en sam Bog je: resnica prestrašna za vse one, ki ga zgubijo, neizmerno tolažljiva za vse pravične, ki bodo večno pri njem!

Ko je prerok Jeremija razvaline jeruzalemskega mesta ogledoval, njega nekdanje lepote se spominjal, je njegovo dušo bridka žalost prevzela. Heli je pri mestnih vratih sedel in izida vojske pričakoval, tu mu pride naznanilo, da sta njegova sina v boju umorjena in da je skrinja zaveze prišla v oblast sovražnikov, — sree mu je žalosti in bolečine počilo. Ko je bil Savel poizvedel, da so njegovi sovražniki zmagali in da ga iščejo, je poln groze in strahu zbežal na Gelboeske gore. Rečem pa, da ta žalost, ta bolečina, ta strah in groza je le sanja proti temu, kar čuti grešna duša o resnobni misli: En sam Bog je. Eden je: si ga razžalil, ni več družega, da bi se k njemu zatekel. Eden je: si njegovo ljubezen zapravlil, ni več družega, da bi ti jo spet podelil. Eden je: si od tega milega Očeta enkrat zavržen, kje dobiš družega, da bi te zopet za svojega otroka sprejel? — Ko bi moral otrok očetovo hišo zapustiti, in se od svoje domovine, od svojih ljubih za vselej ločiti, ko bi več ne pomagalo ne jokanje ne prošnja in bi si moral v ptujih krajih pri ptujih ljudeh vsakdanjega kruha prositi, — to bi bilo pač trdo, lahko bi se milo zjokal. Vendar pri vsi tej težavi bi ga še tolažilo veselo upanje: Oče nebeški, moj Bog, mi le še ostane; če se njemu zvestega skazem in se v njegovo sv. voljo izročim, me bode že tu na zemlji tolažil in enkrat me v dom nebeški sprejel in mi vse moje težave bogato poplačal. Ako si pa zavržen od enega Boga, svojega edinega Očeta nebeškega, kam se hočeš obrniti, kje še tolažbe in pomoči iskati? Za tako zgubo ni več povračila.

O grešnik, pomisli, koga si zgubil, ako si Boga zgubil. Kdo je on, ki vse živali z jedjo oskrbljuje, ki travnike z cveticami oblači, polje z žitom, trto z grozdem, drevesa s sadjem bogati? Čigav je zrak, ki ga dihaš, ogenj, ki te greje, voda, ki te hladi, zemlja, na koji živiš? Čigavo je solnce, ki dan razsvitljuje, in vrsti letne čase? in neštnevilne zvezde, ki se nad nami tako čarobno leskečejo, čigave so? Vse to je Božje, mi bodeš odgovoril. Če si toraj Boga, Gospoda tako imenitnih in veličastnih stvari zgubil, ali se ti zguba njegove prijaznosti ne bode velika in nenadomestljiva zdela? Ali mar meniš, da božje pomoči ne potrebuješ, da si sam iz sebe zmožen si pomagati? Sv. apostelj Pavel ti odgovori, da vsa naša zmožnost je le v Bogu, v njem živimo, se gibljemo in smo. Ni je moči, ki bi se njemu ustavila; ni je trdnosti, da bi njegove roke ne potrebovala, ker tvoja, o Gospod so kraljestva, ti si Kralj kraljev, v tvoji roki je vsa moč! Če si tedaj Boga zgubil, kje bodeš še pomoči iskal v potrebi, kje tolažbe v žalosti?

Ko je neki Mihas slišal, da so v njegovo hišo vdrli oboroženi tolovaji, jo oropali, in celo vse bogove pobrali; je vse popustil, in hitel za tolovaji, jokal, klical, da so se tolovaji vendar le ustavili, in ga vprašali: „Kaj ti je, zakaj nas tako milo kličeš?“ „Oh, kako ne bi jokal in žaloval, ker ste mi bogove, moj najdražji zaklad, pobrali!“ Glejte, ajd je objokaval zgubo svojih iz lesa stesanih ali iz bronu ulitih bogov, in se je brez njih nesrečnega mislil, in mi kristijani, ko vemo, da vsa naša sreča, časna kot večna, je v roki božji, bi ne žalovali, če smo Boga, svojega največjega dobrotnika zgubili? — Nesrečni Kajn je spoznal, da je po bratomorstvu zgubil milost božjo in z njo vse drugo, zato je govoril k Bogu: *Skrival se bodem pred tvojim obličjem, nestanovit in bežen bom na zemlji, in kdorkoli me dobi, me bode ubil.* S tem je hotel reči: Ker si ti, o Bog, moj sovražnik, ni za me več miru, ne pokoja, ne sreče na zemlji. Ker si mi ti svoje varstvo odrekel, se bodo vsi ljudje zoper mene vzdignili; nikjer ne bodem varen pred njimi.

O grešni človek, dobro prevdari te besede obupajočega Kajna, in bodeš spoznal resnico, ki ti jo oznanujem, vzroka dovolj najdel, britko objokovati veliko zgubo, zgubo prijaznosti božje. Če imaš Boga za sovražnika, kaj dobrega si zamoreš še obetati, katerih nesreč se ne bati, ko te kraljevi prerok zagotovi, da se Bog le na pravične milo ozira in njih prošnje posluša: *Oči Gospodove so obrnene na pravične, in njegova ušesa na njih prošnje. Gospodovo obličje pa je zoper hudodelnike, da potrebi z zemlje njih spomin.* (Ps. 33, 16. 17.) Ker si ti, vsegamogočni Bog, moj sovražnik, sem primoran pred vsako stvarjo bežati, ker vse stvari tebi služijo in so pripravljene maščevati se zate. Tako bi imel kristijan misliti, kakor hitro je prepričan, da je z grehom prijaznost božjo zgubil. Pa kako redko človek to pomisli. Z žalostjo se spominjaš zgube dragega prijatelja, od katerega si kaki dobiček pričakoval; ne misliš pa na zgubo prijaznosti Božje, kakor bi nič dobrega od njega pričakovati ne imel. Mi žalujemo, če nam povodenj, ogenj, nevihta del blaga vzame, in pravimo, da smo nesrečni; ne žalujemo pa, če nam je grešno življenje prijaznost in milost božjo vzelo. O nesrečnež, kako moreš reči: „Verujem v enega samega Boga“, — in vendar grešnik ostati, — grešnik trdovraten, nepoboljšljiv!?

In kakor je za grešnika strašilna resnica: en Bog je; enako je ta resnica tolažbe polna za pobožnega. Vesela je ta resnica za pravičnega, ona mu polajša vse težave v službi božji, ker vé, da le enemu Gospodu služi; ni se mu bati, da, ko enemu Bogu zvest ostane, ga bode drugi zavrgel, in ko enkrat večno krono prejme, ni se mu bati, da bi jo zgubil. En Bog je, ki vé za tvojo britkost, vidi

tvoje trpljenje, sliši tvoje zdihljeje in šteje tvoje skrivne solze; en Bog je, ki ne pozabi zapuščene vdove, in se milostno ozira na sirote; poln je usmiljenja in ljubezni, vsaki potrti se mu sme z otroškim zaupanjem približati ter očetovske pomoči od njega pričakovati. — Kolika hvaležnost se vzbuja v srcu dobrega kristijana, če premišluje to resnico. En Bog je, ki za vse skrbi, za ljudi vesoljnega sveta, za mogočnega kralja, da sedi na svojem prestolu enako kot za revnega berača, da dobi svoj košček kruha, skrbi za Evropejca enako kot za Azijata, za Afrikana enako kot za Amerikana. Le eden je, ki nad nami vsemi čuje, in nam pomoč od zgoraj pošilja, vladarju, ki prosi za blagor svojega ljudstva enako kot revni siroti, ki ga prosi, naj ji bode milostni oče. En Bog je, en Gospod, ki gleda na velikana kot na revno deklo, ljubeznjivo sprejme njeno delo, da je le v njegovem imenu storjeno! O zares tolažbe polna resnica: En Bog, en Oče, en pomočnik vsih, cela zemlja je le ena hiša in On — hišni oče, mi pa vsi njegovi otroci. Zato se pa tudi pravični ničesa na svetu bolj ne boji, kakor razžaliti svojega edinega Boga, svojega najboljšega Očeta; in nobena reč mu ni pretežka, ki jo od njega zahteva čast božja, služba božja. Med milijoni družih nam to priča sv. Klement, škof Aleksandrijski. Neverski cesar Dioklecijan ga je pred se poklical, in je na eno stran postavil zlata, srebra, dragih biserov, lepih oblačil, obljube visokih služb in druge take dragine, kar svet visoko čisla, in od cesar se dajo posvetni ljudi le radi premotiti. Na drugo stran je postavil šibe, biče, klešče, meč, kolo in drugo orodje, s katerim so kristijane mučili. Nagovori sv. Klementa, rekoč: „Glej vse te dragine, zaklade in časti ti dam, če daruješ malikom.“ Kaj pa stori sv. Klement? Proč obrne oči od teh dragin in zakladov in si rajše trpljenje izvoli in smrt. Z veselim glasom reče: „Moj Bog mi je čez vse“. Kakor je bil sv. Klementu Bog čez vse, tako naj bode tudi tebi, o kristijan, en Bog najbolj pri sreči in nikar ne malikuj; nikar svojega srea na kako posvetno reč preveč ne navezuj, nikar grehu ne služi, zakaj po besedah sv. Pavla ima človek toliko malikov, kolikor hudobij in hudih navad. Če si jezi vdan, je jeza tvoj malik; če bogastvo nespametno ljubiš, in se zavoljo njega povzdiguješ, je bogastvo tvoj malik; če se pijančevanju vdaš, je vino in žganje tvoj malik, tega ljubiš bolj kakor Boga: komur pa ni Bog čez vse, ni Bog nič!

II. Ena smrt.

Ne najdeš lahko stavka v celem sv. pismu, kojega vsaka beseda bi bila toliko pomenljiva, kot v stavku sv. Pavla (Heb. 9, 27.), ki pravi:

Ljudem je odločeno enkrat umreti. — Ljudem je odločeno umreti. Postava božja se tako glasi, ki je neovržljiva in nespremenljiva, vsakemu človeku enako velja brez vsega razločka in izjemka. Odločeno je vsakemu enkrat umreti, ne dvakrat ali trikrat ali še večkrat: ne enkrat v postelji, in drugikrat zvonaj pod milim nebom; ne enkrat nagloma, in drugikrat po dolgi in hudi bolezni; ne enkrat v mladosti, in drugikrat v visoki starosti; ne enkrat brez spovedi, brez sv. zakramentov, drugikrat pa z Bogom spravljen in orožen z močjo sv. zakramentov . . . Odločeno je človeku umreti; to je: ločiti se mora duša od telesa, ločiti se od človeške družbe, ločiti se od vsega stvarjenega sveta, ločiti se od pripomočkov milosti božje, ločiti se od vsega in iti v večnost pred sodbo.

Koliko pač človeški pogum doseže, kaj vse ljudje na svetu znajdejo! Visoke hribove prevotlijo, v osrčje zemlje vrtajo, v globočino morja se spuščajo, v zraku se iz enega kraja v drugega urno pomikajo, vedno nove najdbe naznanujejo; vendar zdravilo zoper smrt ni še in tudi ne bode znano, ker postava božja je večna, po kateri mora vsaki umreti: revni kakor bogati, mogočni kralj, kakor borni pastir, kar nam vsakdanja skušnja zadosti spričuje. Gotovo je toraj, da bomo enkrat umrli, negotovo pa kdaj, kje in kako? Previdnost božja nam je prikrla čas, v katerem bomo umrli; ne vemo, ali v mladosti ali starosti, ali še danes ali jutri, ali po dnevi ali po noči; ne vemo, kje da bomo umrli, ali v domačem kraju ali v ptujem, v morju ali na zemlji, v hiši božji med molitvijo ali v posvetni hiši med grešnim norčevanjem in razveseljevanjem. Vsega tega ne vemo; pa tudi ne, kako da bomo umrli: ali naglo neprevideno ali po dolgi bolezni lepo z Bogom spravljeni, v milosti ali v sovraštvu božjem. Toraj nam vsem tako resnobno Jezus kliče: *Čujte, ker ne veste ne dneva ne ure!* Enkrat moram, pa ne vem, kdaj in ne vem, kako bom umrl! O kako pretresljiva je ta misel! Misel, o kateri ste se nekdanj sv. Terezija, sv. Katarina bitko zjokali; misel, ki je naklonila svetega Frančiška Borgiana, da je odložil posvetno krono in spokorno oblačilo sprejel; misel, ki je že toliko grešnikov zbudila, toliko mlačnih predramila, — to misel imenuje po vsi pravici sv. Frančišek Salezijan vse pretresujoči strahoviti grom.

Svet je za vsakega človeka delavnica, govori sv. Tomaž, delavnica, v kateri se imamo izučiti srečno umreti; vsi smo ali učenci ali pomočniki, kakor smo že bolj ali manj pripravljene srečno smrt storiti. Pomislite, verni, kako skrbno se uči mladeneč v šoli, noč in dan pri bukvalih tiči, da bi po končanem izpitu hvalevredno spričalo dobil;

ko bi vendar vdrugič popraviti zamogel, kar bi mu prvokrat spodletelo! Kako neutrudljivo opravlja delavec svoje težko delo, da bi obljubljeno plačilo prejel; čeravno bi si ga tudi po drugi poti zaslužiti zamogel. Kako srčno, neprestrašeno se vojskuje hrabri vojak, da njegovi zmago zadobé; čeravno v eni zgubljeni bitvi ne bilo bi še vse zgubljeno! In ljudje, kristijani ne mislijo na smrt; čeravno dobro vedó, da se vekomaj ne dá popraviti, ako je bila nesrečna. Če se je že spomnijo, ne spomnijo se svoje, ampak drugih smrti; se ne pripravljajo na njo, ampak živijo, kakor bi jim bilo odločeno petkrat, desetkrat, ne pa samo enkrat umreti! Če vi, v Gospodu tù zbrani, sami sebe presodite, v svojo vest pogledate: ali ne zadeva tudi marsikaterega izmed vas to očitanje? Kolikokrat že ste slišali, da vsaki le enkrat umrje; kolikokrat vam je že kaki dušni pastir, bodisi v spovednici ali v pridigi, resnobno klical: Pripravljaj se na smrt; kolikokrat vas je že glas božji po kakem pobožnem branju ali premišljevanju opominjal, na smrt ja ne pozabiti, ker človek le enkrat umrje; kolikokrat ste vi že sami videli, da je kaki sosed, znanec ali prijatelj umrl, pa nobenega ni več nazaj, da bi še enkrat umrl, — kar se je Lazarju, Najmljanskemu mladenču, Jajrovi hčeri zgodilo, se nam ne bo — toda vprašam vas: Ali marsikaterega človeka življenje, obnašanje, misli, besede, njegova dejanja kažejo pripravljanje na smrt? Ali je marsikaterega kristijana življenje podobno človeku, ki se z vsakim dnevom z vsako uro, z vsako stopinjo, z vsakim trenutkom bliža smrti, bliža večnosti? Marli vaše obnašanje spričuje, da ste prešineni od resnice: le ena smrt je, človek le enkrat umrje?! — Znano mi je od svetega Avgušтина, da kolikokrat se je smrti spomnil, je bitko jokal zavoljo svojih pregeh, jih srčno obžaljeval: vidim pa ljudi tje v dan lahko-mišljeno živeti, kakor bi smrti ne bilo; vem od sv. Marjete Kortonske, da se je veliko let pred svojo smrtjo ostro pokorila, vidim pa kristijane, ki z mnogimi pregehami, bi rekel, Jezusu spletajo drugo trnjevo krono, hujšo od prve; berem od sv. Arzenija, da se je v cvetoči mladosti svetu in njegovemu veselju odpovedal, da bi se le bolje na smrt pripravil; pa vidim ljudi, ki po pregrešnem posvetnem veselju zevajo, ga iščejo, in v njem svojo srečo dobiti mislijo! Kdo od teh ima prav? O človek, ker je smrt le ena, in je za njo srečna ali nesrečna večnost, so pač prav imeli in imajo, ki se na njo pripravljajo, da jih nepripravljenih ne zaleze. Gorje mu, kojega smrt nepripravljenega dobi, zato že nas Jezus opomni: *Bodite pripravljani, ker ob uri, ko se vam ne zdi, bo Sin človekov prišel.* Enako govori Bog po modrem pridigarju: *Človek ne vé svojega konca, ampak kakor lové ribe s*

trnikom, in kakor sačijo ptice v zanjko, tako se lové ljudje ob hudem času, ko naglo nanje pride. Sv. apostelj Pavel pa kliče: Kadar poretke: Mir in varnost je, takrat bode pogubljenje naglo na nje prišlo. Nepričakovano toraj, takrat ko se nam ne zdi, bode Gospod prišel; kakor riba še ne misli na svoj konec, ko trnik ugleda, tako ne misli človek na smrt, ko se mu že bliža, da, ravno takrat, ko se misli varnega in zdravega, ko pravi: „Mir in varnost“, je smrt že za hrbtom. Aleksander Veliki se je mislil neumrjočega, in je od svojih podložnih tirjal, da ga kot boga časté; pa na enkrat, pravi sv. pismo o njem, je padel na posteljo, in je čutil, da mora umreti. V trenutku, ko je kralj Baltazar Boga preklinjal, je že videl na steni skrivnostno roko, ki mu je smrt podpisala. Kralj Ecekiya je bil v najboljšem zdravju, pa prerok Izaija k njemu pride in napové: *Tako govori Gospod: Oskrbi svojo hišo, ker bodeš umrl in ne živel.* Pri pojedini je hebrejce smrt zadela, ker sv. pismo o njih govori: *Še je bila jed v njih ustih, in srd Božji se vzdigne nad nje.* Komaj je bogatin v evangeliju govoril: „Duša obilno blaga imaš spravljeneza za veliko let, počivaj, jej, pij in bodi dobre volje, že se Gospod oglasi: *Neumnež, to noč bodo tvojo dušo od tebe tirjali, kar si pa spravil, čigavo bode?*“ Vse te besede kažejo, da smrt obilnokrat nepričakovano pride. Kakor popotniku, ki vesel hiti proti svoji domovini in se varnega misli na široki cesti, pa na enkrat plane tolovaj iz zatišja, ga napade in oropa, tako se zgodi marsikateremu človeku, da ko se najvarnejšega misli, ga smrt prehiti in mu nit življenja prestriže. Ali niso toraj prav in modro ravnali bogoljubni ljudje, da so bili vedno na smrt pripravljeni, ker dobro so spoznali, da vsaki čas zamore priti in le enkrat pride? Zato tudi tebi, grešni človek, velja: Dobro prevdari, kaj se pravi: „enkrat moram umreti“. Živi tako, kakor mora človek živeti, kateremu je odločeno le enkrat umreti. Kadarkoli se ti pregrešne misli in želje vsiljujejo, umori jih ter govori: „Enkrat moram umreti!“ Kadarkoli te hudobni tovariši vabijo v svoje družbe in zveze, in ti nedopuščeno dejanje svetujejo, ustavi se srčno brez strahu ter govori: „Enkrat moram umreti!“ Kadar v svojem notranjem čutiš glas sv. Duha, ki ti prigovarja greh zapustiti, vezi grešne strgati, poslušaj ga ter govori: Res, zapustiti hočem vsa grešna pota, le dobro hočem delati, ker vem, da moram enkrat umreti.“ O kolika korist za tebe, o kristijan, če se bodeš vedno spominjal imenitne resnice: „Umreti moram in sicer samo enkrat bodem umrl.“

III. Ena duša.

Sv. Filip Nerij se je nekaj razgovarjal z mladim človekom, ki je bil ves v svet in njegovo slast zaljubljen, skrb za večnost pa je v nemar puščal. Pripovedoval je sv. možu, kaj vse da boče počel, da boče očetovo hišo zapustil in šel med svet, da ga bolj spoznava in vživa. „Kaj pa potem?“ ga resnobno sv. Filip poprašā. „Potem pojdem na vseučilišče, da se v vsih potrebnih in imenitnih vednostih izurim“. „In potem?“ — „Potem bodem dobil imenitno in bogato službo, bodem čast in spoštovanje vžival“. „In potem?“ — „Potem si bodem ženo izbral in z njo svojo srečo delil“. „In potem?“ — „Potem bodem kot starček se z veseljem svoje mladosti spominjal, in kolikor moč še v starosti veselje vžival“. „In potem?“ — „Potem bodem pa umrl“. „In potem?“ — Zdaj mladenču glas zastane, potem — potem je mrmraje sv. moža zapustil. Vendar vedni „potem“ je šel mladenču k sreči, začel je na večnost misliti, svoje grehe obžalovati, da si reši svojo dušo.

Duša, ena duša je toraj še tretja resnica, koje vas hočem nekoliko opomniti. — Navadno niso tiste reči velike vrednosti, katerih se lahko obilno dobi, ampak bolj redko ko se kaka stvar nahaja, tolikanj večjo vrednost ima. Bogatin radodarni manj na en goldinar gleda kot revež na en krajcar, skrbneje bo spravil revež svoj vinar, kot bogatin svoj goldinar. Stariši, ki imajo le enega otroka, ga tolikanj bolj ljubijo že zato, ker je edini: čujejo, varujejo njegovo zdravje, da bi pač tega edinega ne zgubili. Da, kar je edino, naj si bode tudi samo na sebi male vrednosti, le bolj cenimo, kot marsikako drago stvar.

Ko je prerok Natan Davidu znano priliko pripovedoval, kako je bogatin revežu edino ovčico vzel in zaklati dal; se je David, ki ni spoznal, da je on sam isti bogatin, razsrdil in rekel: *Smrti naj umrje, kdor je to storil!* Razsrdil se je posebno zato, ker je bila revežu edina ovčica vzeta. Jezus se je bližal mestu Najm, kar vidi, da mrliča k pokopu nesó, in ta je bil edini sin matere vdove. Ker je bil edini sin, je bil Jezus tolikanj ginen, da je čudež storil, ga v življenje obudil, in materi nazaj dal. Toraj, karkoli je edino, ima večjo vrednost, zato ker je edino. — Zdaj vprašam tebe, moj kristijan, koliko duš imaš ti? Namesto tebe odgovori sv. Ambrož, rekoč: *Bog mi je dal roki, nogi, očesi, ušesi, da če eno zgubim me še drugo tolaži. Ali dušo imam le edino, neumrjočo, je ta zgubljena nobena mi več ne ostaja.* Toraj eno samo dušo imaš, o človek, po božji podobi vstvarjeno in za večno zveličanje namenjeno. Eno dušo — tako lepo, da sv. Bernardin pravi: *Smem reči: Človek, ko bi mu bilo mogoče, s svojim telesnim okom, lepoto čiste duše ugledati, bi komaj mogel verjeti, da je Bog še lepši.* Sv. Tomaž Vilanovski pa je rekel:

*Ko bi Vsegamogočni toliko svetov z vsemi lepotijami vstvaril, kolikor je zrn peska ob obrežji morja, vsa ta lepota skupaj vzeta ni v nobeni primeri z lepoto čiste duše. Glej, kako lepa je človeška duša! Kaj hočem še le o njeni vrednosti reči? Obširniše o tem govoriti, mi čas ne dopušča, le toliko opomnim, da je več vredna, kot zakladi in bogatije vesoljnega sveta; ker vse to je ponujal satan Jezusu, ko mu je kazal kraljestva sveta in skušaje ga mu rekel: „Glej vse to ti dam, če pred me padeš in me moliš.“ In Jezus sam je rekel: *Kaj pomaga človeku, ko bi si tudi celi svet pridobil, če pa na svoji duši škodo trpi?* Zares duša človeška je toliko vredna, kot kri in življenje Sina božjega, saj je Jezus oboje dal, da je tvojo dušo odkupil. Pomisli zdaj: Eno dušo imaš, edini tolikanj vredni zaklad; če ga izgubiš, zgubiš vse! Ali ni toraj potrebno, vse storiti, vse trpeti, da si le ta edini in dragi zaklad ohraniš in rešiš?*

Če kaj časnega zgubiš, bodisi karkoli hoče, še zamoreš, če ne povsem, vsaj nekoliko si zopet pridobiti, ali se tolažiš s tem, da bodeš namesto zgubljenega kako drugo reč dobil; če pa svojo dušo zgubiš, ali zamoreš reči: Ni še vse zgubljeno; eno dušo sem zgubil, pa mi ostaja še druga, to si hočem rešiti? O človek, če si ti dušo zgubil, si zgubil vse, ker le eno samo imaš. Zato je kralj David, si svest, da ima le eno dušo, klical: *Gospod reši mojo dušo pred mečem . . . mojo edino.* (Ps. 21, 21.) K papežu Benediktu XI. je bil prišel poslanec nekega kralja, ter mu naznanil kraljevo povelje krivično. Benedikt odgovori: „Povej ti svojemu kralju, da imam le eno dušo; ko bi imel dve, bi hotel eno darovati in spolniti povelje tvojega kralja, ker imam pa le eno dušo, je ne prodam za celi svet“. Pač zlata vredni odgovor, naj si ga vsaki dobro zapomni, in se ga v dušni nevarnosti posluži. Kolikorkrat in kjerkoli bi bilo tvoje zveličanje v nevarnosti, brez vsega strahu govori: „Eno dušo imam, in to hočem rešiti, ne dam jo za zaklade vesoljnega sveta.“ Glej, kristijan, ti ljubiš svojo obleko, in hočeš, da ti je v redu; ti ljubiš svoje posestvo, in hočeš, da ti je v dobrem stanu; ti ljubiš svojo dušo, ki je edina, ali si ne bodeš prizadeval, da bi ti bila tu in tam srečna? Glej, koliko človek stori za svoje telesno zdravje, koliko grenkih zdravil zavžije, koliko stroškov strpi, da sv. Avguštin z začudenjem vpraša: *Toliko imaš skrbi, da bi bolj počasi umrl, koliko imaš pa skrbi, da ne bi za vekomaj umrl?* Če ti je toraj tvoje telesno zdravje tolikanj pri sreju, ali ti ne bode tvoja edina duša veliko več?

„Vzemi svojega edinega sina, ki ga ljubiš, in mi ga daruj!“ Tako se je glasilo povelje božje, ki je veljalo očaku Abrahamu; pač

teško mu je bilo ga spolniti, in edinega sina darovati; vendar Abraham gre, in Izak sam drva nese, da bi opravila zahtevano daritev. — Jaz pa bi s solznim okom tu rekel: Moj Bog, ti se veselíš pokorščine Abrahamove, pa koliko sto enako pokornih hlapcev šteje tvoj največji sovražnik — satan?! Le en migljej je dosti, in že zakolje človek svojo dušo in jo daruje na njegovem altarju. Vzemi svojo dušo in umori jo meni v čast po grehu nezmernosti, nečistosti, krivice, jeze, nevošljivosti itd. tako prigovarja satan. Strmi tu nad predrznostjo človeško, da posluša sovražnikov glas in daruje svoj najdražji zaklad, in sicer prostovoljno, ker v volji človekovi je sreča ali nesreča, življenje ali smrt njegove edine duše.

Pripovedujejo, da je nekdam prišel v mesto Atene vedeževalec, ki je legal, da je v zvezi z luno in zvezdami, in ko je že veliko ljudstva s takimi besedami zapeljal, ga je hotel drugi osramotiti. Vzel je tiča v svojo roko, ter vedeževalcu rekel: „Povej mi, je li ta tič v moji roki živ ali mrtev?“ Ko bi bil vedeževalec rekel, da je živ, bi ga bil oni stisnil in s tem umoril; ko bi bil rekel, da je mrtev, bi ga bil oni spustil, da bi bil zletel. Vedeževalec spoznavši zvijačo, je odgovoril: „Tič v tvoji roki je, kakor ti hočeš.“

Kristijan, temu ptiču podobna je tvoja duša, ki je, kakor hočeš, živa po dobri vesti, v stanu gnade božje, mrtva po smrtnem grehu. V tvoji moči je toraj življenje ali smrt, sreča ali nesreča tvoje duše, tvoje edine duše.

Troje prevažnih resnic naše sv. vere sem vam razložil. Komur te tri resnice — en Bog, ena smrt, ena duša — srca ne presunejo, pač ne vem, kaj bi še moglo pretresti. Da nam bodo pa res pomagale k pobožnemu življenju in večnemu zveličanju, moramo pogosto misliti nanje, se jih vedno spominjati. — Ko so nesli k pokopu sv. Elizabeto Portugalsko, so se cvetlice priklanjale njenemu truplu; ko je sveta Elizabeta iz Tiringije umirala, so prišle ptice na streho njene hiše in so prelepo žvrgolele; ko je sv. Roza v vrtu svoje molitve opravljala, so muhe, ose, hrošci in čebelice z njo brenčale! — Enako želim tudi jaz vam predragi, da bi vam vsi ptiči in čebele, cvetlice in peresa, kamni in drevesa po vsih potih vašega življenja klicali: En Bog, ena smrt, ena duša. — En Bog, ena smrt, ena duša. Amen.

Ant. Golobič.

Prva postna nedelja.

I. Napačna pokora. — I. Kaj je največa zmeta na svetu?

Pot grešnikov je s kamenjem zravnaná,
njih konec pa je pekel, in tema in trpljenje.

Sir. 21, 11.

Minuli so veseli dnevi posvetnega kratkočasa, in nastopili so tihi dnevi svetega posta. Žalostni se mnogoterim zdijo, in malo je zadovoljnih z njimi; ali, kristijani, kako potrebni so nam! Kakor je popotniku na daljnem potovanju koristno in celo potrebno, da večkrat nekoliko postoji ter malo nazaj, malo naprej pogleda: tako so ti dnevi počitka, da se duh osope, in človek nekoliko nazaj, pa nekoliko naprej pogleda, da vidi, kako je zagotovljeno njegovo potovanje proti nebesom; ali ni morebiti celó na napačni poti.

Kristijani moji! kaj je človek, če ga prav premislimo? Omahljiv trst, katerega vsak veter sem pa tje maje, in ga nagne, kamor ga hoče. Kako malo stanovitosti je v njem? Kako hitro svoje misli spreminja? Danes ima najboljše misli in želje, jutri, ko v drugo priložnost pride, že od njih nič več ne vé; danes je ves vnet za kako reč, jutri se že ne zmeni več za njo, in čez nekoliko časa je pa videti ne more. Enkrat z vso srčnostjo trdi kako resnico, drugič, ko ga kdo pregovori, se pa že za nasprotno poteguje. Če pride med pobožne ljudi in je več časa med njimi, spozná, da so to pravi kristijanje in jih blagruje ter srečne šteje; če pride pa med nerodne posvetne, se njih duha navzame, ter ima zdaj za neumne in nespametne one, katere je poprej pametnim in srečnim prišteval, in iz njih se norčuje — to je človek. Ali ne skušate to sami? Spominjajte se nazaj na svoja mlajša leta, vi ki ste v svet zamaknjeni, vi ki se vam nič greh ne zdi — kako vse drugačne misli in želje ste imeli pred nekaterimi leti, kako nerodno in žalostno se vam je zdelo, kar zdaj sami ljubite; in vi, kateri ste zdaj že bolj pri letih, če se nazaj spomnite na mlajša leta, kaj ne, kako neumno se vam zdi, kar ste pred ljubili. — Tako vidite je s človekom, tako nestanovitén je; kakoršen veter popihne, tjakaj ga nagne, in človek večkrat sam ne vé, kdaj: o kolik revež je človek! — In od tod pride, da v najimenitniših rečeh v zmeta zajde, pa dostikrat sam ne vé, kdaj. Ko bi človek svoje nevarnosti nikoli ne premislil, bi tudi v svoji nevarnosti naprej živel: kako dobro je toraj, da človek sam v se gre, se pregleda in sprašuje, ali nisem

jaz v kaki nevarni zmoti, katera moja dušo, moja večnost zadeva? Na enkrat nas cerkev ustavi in nagovori: „Človek, prah si bil in prah boš“, in nas sili nekoliko postati in v sé iti.

Te ure so k našemu resnobnemu premišljevanju odmenjene; ali Bog vé, kakšno premišljevanje nam je najbolj potrebno, ker je toliko zmot, toliko slepote na svetu. Opisal vam bom v tem sv. postnem času najnevarnišo zmoto in vam za danes le povedal: katera je najstrašnejša zmota na svetu?

Vem, da me bote najprvo prašali, katera pa je najnevarniša in najžalostniša zmota za človeka, s katero hudobni duh zamore človeka oslepiti? Da svet, hudobni ljudje, hudobni duh človeka motijo in slepé, vam je tako znano; in da ga tudi res v mnogih rečeh tako zmotijo in zapeljejo, da začne nekateri to ljubiti, kar se mu prej ni prav zdelo, in to delati, česar se je pred varoval, to vas skušnja uči. — Kaj pa vi pravite, ko bi vas vprašal, katera je pa najžalostniša zmota? Eden bo rekel, če hudobni duh človeka tako oslepi, da ob vero pride, kakor imamo, postavim, več takih, katerim se vse pridige, krščanski nauki, molitve nekaj praznega zdé, ali kateri vsaj za to nič ne marajo. — Zares, žalostno je to, ali najžalostniše ni, — zakaj ne? Zato: kdor ne veruje, ta tako nebes ne pričakuje, ker ne veruje — in ko bi tudi veroval na nebesa, se tako vé, da ga Bog v nebesa vzel ne bo, ker po veri ne živi; toraj ga ne bo toliko goljufalo, če v večnost med hudobne duhove pride, saj jih je v življenji pri kletvi rad v ustih nosil, za Boga in njegovo službo se pa ni zmenil.

Drugi bi rekel, da je najžalostniša zmota, če človek v nečistost zabrede. Res strašna je ta zmota, zakaj kdor v to pade, se težko, težko iz nje izkoplje, vendar največa še ni, saj tak človek lahko naprej vé, da v nebesa ne bo šel, če bo tako živel, saj mu že pamet pové: za tako nemarno življenje te Bog vendar ne more še plačati, nebesa niso za te, saj se že tukaj drugim čistim ljudem ta greh ostuden zdi, kako bi se Bogu ostuden ne zdel tak grešnik? Če toraj tak človek brez poboljšanja in pokore živi, že lahko naprej vé, da tam ne bo dobro zanj, in se mu nič ne more čudno zdeti, če ga Bog zavrže, saj je pač pred vedel, kaj ga čaka; če ni hotel pogubljen biti, naj bi se bil pa poboljšal.

Tretji bi menili, da to je najžalostniša zmota, če človeka povesetno blago, bogastvo tako zmoti in oslepi, da po njem samo hrepeni, za njega noč in dan skrbi, tako da ob teh skrbeh na svojo dušo pozabi, in le malo in še tisto slabo za njo stori. Zadosti žalostna

zmota zares, vendar se mi še ne zdi najžalostniša; saj vsak vé, da plačilo le človek za to dobi, za kar se je trudil, če se je za svet trudil, bo tudi le pri svetu plačilo dobil.

Morebiti se bode četrtim to zdela najžalostniša zmota, če se dajo satanu premotiti in preslepiti, da z ropom, tatvino, goljufijo, odrtijo . . . bližnjemu vnebovpijoče krivice delajo. Tudi to je zares strahovita zmota, vendar še se mi ne zdi največja, ker tudi taki vsi lahko naprej vedó, da po tej poti se ne pride v nebesa. Kaj bi pa bila toraj še večja zmota, kakor te, ki sem jih naštel in katerim bi lahko še več drugih pridjal, bote vprašali? Naj vam v priliki povem. Dva gresta, vsak po svoji poti; eden vé, da ta pot, po kateri hodi, ni prava, pa vendar je tako slep in zmoten da po nji naprej gre in slednjič v brezno pade; drugi pa gre tudi po napačni poti, a meni, da je prava, in brez skrbi v dobrem zaupanju, da je prava, po nji naprej gre, — ali na zadnje ga pripelje tudi v brezno, kjer konec vzame! Kaj pravite, kateri je bolj usmiljenja in milovanja vreden? Vsak vidi, da drugi, kateri misli, da prav hodi, pa gre naravnost v svojo pogubo.

Tako je z ljudmi na svetu tudi v dušni zadevi. Vsi ti, o katerih sem vam povedal, vedó, kam da grejo, kam jih bo pot pripeljala, toraj ne bodo tako ostrmeli, če v večnost pridejo brez pokore, če bodo slišali: *Poberi se . . .* — Ali kristijanje! to je žalostno, to je krvavih solz vredno, če človek misli, da po pravi poti hodi, da je z Bogom spravljen, da je vse poravnano; a na zadnje, ko v večnost pride, vidi, da je goljufan! To je strašno, to je ostrmenja vredno — nebes se veseliti in se mu pekel odpre. Meni, da bo zaslišal milo vabilo: *Prav, zvesti in pridni hlapec . . .* zasliši srdito besedo: *Poberi se . . .* To, preljubeznjivi! je najžalostniša zmota!

In kdaj se to godi? Takrat, kadar se človek oslepi, ter misli, da pravo pokoro dela za svoje grehe — pa jo dela le na videz: zanaša se na svojo napačno pokoro, mislé, da mu je Bog grehe odpustil; ali kar človek le na videz stori, je brez veljave pred Bogom — pokora na videz zgine pred sodbo kakor dim. Človek bo videl, da je le slepotija, da ni vreden nebes. Ali ni to najstrašnejše, kar se človeku more primeriti, ker si pomagati več ne more?

Že pred nekaterimi stoletji, ko so bili pobožni škofje v Rimu zbrani, da so se o mnogih rečeh posvetovali, so tudi to spomnili, da med vsemi zmotami nobena kristijanom toliko škode ne stori, kakor napačna pokora, zatoraj so vsem duhovnim pastirjem pisali: *Mi vas opominjamo in prosimo, ljubi bratje, da ljudi skrbno poučite, da*

ne bodo z napačno pokoro oslepljeni in zadovoljni večnemu pogubljenju naprot šli. Tako tudi jaz, v Kristusu zbrani, za svojo dolžnost spoznam, vas opomniti na to zmoto, s katero se jih dá toliko slepiti, in vas pred njo varovati.

Da bote pa sami spoznali, koliko je na pravi pokori ležeče, kako je žalostno, če se človek v tej reči dá zmotiti; vas le še opomnim, da dobro premislimo in presodimo, kaj je pokora za nas?

Vredna pokora je naše zadnje upanje, naša zadnja in edina tolažba, naše zadnje in edino rešenje večnega pogubljenja. Kaj je zadnje upanje, zadnja tolažba za grešnika na smrtni postelji, kateremu grehi preteklega življenja kakor pošasti pred oči hodijo, in mu vedno vpijejo: „Ti nisi zaslužil družega, kakor z nami, ki smo tvoje delo, preklet biti“ — kaj, pravim, je zadnji up, zadnja naslomba — mar ne pokora? Da, sama ta. Ali če sami sebe premislimo, kam grejo naše zadnje želje, kam želimo priti? V nebesa k Bogu — ali oh, vsak smrtni greh vzame človeku pravico do nebes. Če je toraj kdo tako nesrečen, da pade v smrtni greh, kaj je zanj edino rešenje? — Pokora! Nobena druga reč nas ni vstanu z Bogom spraviti, kakor vredna pokora, kar Jezus sam potrdi, ker pravi: *Delajte pokoro, zakaj nebeško kraljestvo je blizu! Če ne bote pokore delali, bote vsi pogubljeni!*

Kar je temu, kateremu se na morji barka razbije, zadnja deska, katere se oprime, da z njo do suhega priplava in se potopa reši, ravno to je za grešnika pokora: ona je edina in zadnja deska, po kateri se more človek iz morja večnega pogubljenja rešiti, ako se je prav poprime. Toda mislite si strah in grozo, ki obide nesrečnika na morji, ako zapazi, da slednja deska, s katero se je hotel rešiti, je — trhljena in gnila ter se zdrobi, ko jo s tresočo roko zagradi! Kakšen strah bode še le grešnik imel, ko bo ob smrti videl, da je njegova pokora ničeva!

Pokora je edini in zadnji ključ, ki nam zamore nebesa odpreti. A če ta ključ ni pravi, kaj ti bode pomagal? Ona je denar, s katerim moremo zaupno pred Boga stopiti, njegovo jezo potolažiti, in pravico do nebes spet pridobiti. Toda kaj nam pomaga, če bomo pri sodbi zvedeli, da ta denar ni bil pravi, marveč sleparski!?

Pokora je zadnje zdravilo, ki more bolno (mrtvo) dušo ozdraviti (oživiti); če si pa kdo celo to zdravilo ostrupi, kaj bode še moglo rešiti večne smrti? Če se toraj človek v tem daš preslepiti, kar je tvoja zadnja pomoč, da namesto prave, napačno pokoro delaš (t. j. če misliš, da si pravo pokoro storil, če nisi vsega dopolnil, kar je k

pravi pokori potrebno), če si svojo zadnjo pomoč, zadnje zdravilo spridiš, pač lahko sam spoznaš, da če v taki slepoti v večnost greš, — za-te ni rešenja. Kako meniš priti v nebesa, če edini ključ, ki grešnikom nebeška vrata odpira, ni v tvojih rokah, marveč napačni? Kdo ne vidi, da je to najzalostniši stan, če se človek v tem oslepiti pusti, kar je za njega zadnje upanje, zadnja tolažba, edina pomoč, edino rešenje!

Prav lepo nam to sv. Brigita razloži: Nek prebrisan človek je bil drugemu 20 funtov zlata dolžan, in ker se mu je težko zdelo vse plačati, se posvetuje z nekim še bolj prebrisanim: kaj mu je storiti, da bi mogel svojega dolžnika kaj ogoljufati? „Veš kaj stori, mu ta pravi: vzemi 19 funtov bakra (kufra) in en funt zlata, in pozlati s tem zlatom baker in se bo vse kakor zlato svetilo, in nesi temu, kateremu si dolžan.“ Ta vesel vse stori in gre plačevat. Ali posojevalec se ne zanese na človeka, dene na tehtnico, in najde, da je ložje, da je goljufija, dene na ogenj in pokaže se baker.

In sv. Brigita razloži: Ta, kateremu je oni 20 funtov zlata dolžan, je Bog, in dolžniki smo mi. Bog hoče vreden sad pokore od nas imeti; pride pa hudobni duh, in človeku prekanjeni svet dá, da naj nekoliko stori na videz, in kaj človek raje uboga kakor to? On gre k spovedi, da odvezo dobi, in misli, da je zdaj Bog že zadovoljen. Ali Bog dene pokoro na zlato tehtnico in natanko skuša dela človeška, in na zadnje se pokaže, da je prelahko, da pokora ni prava pokora, da se le po vnanjem tako kaže — in dolžnik je pahnen v večni ogenj, ker plačati ne more.

Kako nesrečen je toraj človek, ki se drzne celo v tej najvažniši reči slepariti: ali si moreš večega reveža misliti? Bog vse natanko pregleda, njegova zmota na dan pride: o strašna zmota, ki se ne dá več popraviti v večnosti!

O da bi vsaj ljudje to spoznali, in v tej preressni reči se ne dali slepiti, da bi v tem, kar pokoro zadene, povrhni ne bili in mislili: če le odvezo dobim, je že vse dobro. Saj že pobožna duša, ki vse stori, kar le more, se pretrese in je v strahu, ker sama pri sebi pravi: „Bog vé, kako je moja pokora v nebesih sprejeta?“ In ta misel, ta strah jo opominja, da nikoli ne neha svoje grehe obžalovati.

Če pa ta misel pobožnega človeka pretrese, kateri vse stori, kar more; kako čudno je, da nekateri v ti reči tako neskrbno in zanikarno ravnajo, ker se na golo spoved in ogoljufano odvezo zanašajo, in menijo, da vsa njih pokora obstoji v tem, če odvezo dobijo pri spovedi in po spovedi nekatere očenaše . . . opravijo, za to pa ne skrbijo, kako da jo opravijo. — Ali res mislite, da se bo Bog dal s tem

vnanjim oslepiti, da bo s tem zadovoljen, kar mu tjakaj vržete, če nobene prave žalosti in spreobrnjenja nad vami ne vidi?!

O da bi ljudje spoznali in v tej reči se ne dali slepiti, zakaj to je, kakor ste videli, najstrašnejša zmeta in slepota na svetu, zato ker se tam nikdar popraviti ne dá, če človek v ti slepoti v večnost gre. Kako strašen spregled, če tako oslepljen v večnost pride, ki misli, da je vse prav, da se mu bodo nebesa odprla, — pa se mu brezno peklensko odpre; zdaj sprevidi — da Bog se ne dá slepiti. Te nesreče vas obvarovati, ker jih veliko v takšni slepoti živi, sem se namenil v tem postnem času o napačni pokori vam govoriti, in pokazati — v kolikih rečeh je pokora ljudi napačna, to je — zanič, in s tem želim, da bi jih veliko rešil večnega pogubljenja, kateremu po napačni pokori naproti gredó. Ali kaj bi pomagale moje želje, moje govorjenje, če bi vi sv. Duha ne prosili, da bi vas razsvetlil; toraj prosimo danes in zanaprej Jezusa, da bi nam poslal tistega svetega Duha, katerega nam je obljubil poslati, če ga v njegovem imenu prosimo, da tako z njegovo pomočjo in milostjo delo svojega zveličanja dobro začnemo in končamo. Amen.

† Fr. Kosmač.

2. Zakaj naj se postimo?

In ko se je (Jezus) štirideset dni in štirideset noči postil, je bil potem lačen.

Mat. 4, 2.

Ves čas našega življenja na tem svetu naj se Bogu posveti, kajti časno življenje je večnosti cena. Vsako leto naj se v božjo čast in zveličanje naše obrne, da nam bo ena postaja bližje sv. raja. Vse svoje žive dni si moramo prizadevati, da si za nebesa kaj zaslužimo; kar bomo tukaj sejali, bomo tamkaj — v večnosti želi. Vendar naj-imenitnejši čas za izveličanje naše je sv. 40danski postni čas, katerega sv. apostelj Pavel v današnjem listu imenuje *prijetni čas, dan zveličanja*. Skrbna naša duhovna mati, sv. katoliška cerkev, ustavila je svojim otrokom ter vernim kristijanom pustni truš in preglasno razveseljevanje, da bi na posvetnem radovanju prepozne žalosti, v grešnem življenji dušne smrti ne najdlji in se ne pogubili. One pa, kateri so v svoji nespameti zapustili stezo pravičnosti, zašli na široko pot pregrešnega življenja in zapustili Gospoda, svojega Boga, opominja z besedami Joela preroka (2.): *Spreobrnite se k Gospodu svojemu*

Bogu . . . s postom, z jokom in žalovanjem; . . . ker je dobrotljiv in milostljiv, potrpežljiv in velikega usmiljenja. In da bi svoje verne k pravi pokori, k resničnemu spreobrnenu in k spravi z Bogom nagnila, jim stavi sv. cerkev v današnjem sv. evangeliji pred oči in v zgled Jezusa, kako je zapustil posvetni šum in hrup, se v samotne kraje v puščavo podal, kjer je živel v sv. premišljevanji, molil in se postil 40 dni in 40 noči in potlej, od hudobnega duha skušan, vsa njegova zapeljevanja srčno premagal. Zapustil je Jezus s tem vsem nam, preljubi, lep izgled, da tudi mi moramo v tem postnem času zdrževati se preglasnega veselja in ljubiti bolj sv. tihoto, moramo bolj in pristrčneje moliti, pogosto premišljevati trpljenje in smrt našega Gospoda Jezusa Kristusa, kar vi, ljubi moji, najložje in najvspešneje storite z molitvijo žalostnega dela sv. rožnega venca in z obiskanjem križevega pota. Zlasti pa nam je v današnjem sv. evangeliju zapustil zgled ostrega posta, ki ga sv. cerkev v tem sv. času vernim kristijanom zapoveduje. Vem, da se nahajajo tudi med nami mlačni kristijani in mehkužni posvetneži, ki pokore ne poznajo in tudi post črtijo; najdejo se pa tudi dobri kristijani, ki se zeló postijo, pa ne poznajo namena in pomena sv. posta. Da se bodete, verni kristijanje, po zapovedi sv. cerkve z veselim in radovoljnim sreem postili sedaj v 40 danskem postu in druge zapovedane postne dni, bodem vam danes pokazal namen in pomen posta. Zato bode danes moji krščanski besedi odgovor na vprašanje:

Zakaj naj se postimo?

Vsem vam je znano, da je post v tem, da se zdržimo mesnih jedi, ali pa, da si v jedi pritrgamo in se le enkrat na dan do sitega najemo; so pa tudi postni dnevi, ob katerih je zapovedano mesnih jedi se zdržati in dovoljeno le enkrat na dan do sitega se najesti. Zakaj je pa cerkev postno zapoved dala? zakaj se moramo mi, verni kristijani, zapovedane postne dni postiti?

Najprvo naj opomnim, da posta ni še le sv. katoliška cerkev vpeljala. Post je toliko star, kolikor je star človeški rod in med vsemi zapovedmi je postna zapoved najstarejša; zakaj že v raju je dal Bog našim prvim starišem nekako postno zapoved, ko jim je rekel: *Od vsega drevja po vrtu smeta jesti; od drevesa spoznanja dobrega in hudega pa nikar ne jejta; zakaj kateri dan koli od njega jesta, bota morala umreti.* Tudi judje so se postili. Sploh znano je, da je bila judom poleg družih jedi prepovedana svinjina. Vsako leto obhajali so judje dan ali praznik „sprave“ in ta dan je

bil postni dan, ob katerem od poprejšnjega do drugega večera, toraj celih 24 ur niso smeli nič uživati. Postili so se judje takrat, kadar jih je zadela ali jim pretila kaka posebna nesreča.

V novi zavezi so se po izgledu svojega Gospoda in Učenika postili a posteljni, kedar so pričeli kako imenitno opravilo; postili so se, ko so pričakovali prihoda sv. Duha, preden so posvetili v apostoljsko službo Pavla in Barnaba. Prvi kristijani so se postili brez kake postne zapovedi in kako ostro! Ves 40danski post so se mesa zdržali, tudi vina in mleka niso okusili, suho sadje in zelenjad je bila njih jed in še ta le enkrat na dan, proti večeru; nekateri so se ves čas, drugi le veliki teden ob kruhu in vodi postili. Veliki petek pa niso uživali nobene jedi. Sčasoma je ta gorečnost kristijanov opešala in cerkev je bila primorana, vernim to zapovedati s posebno zapovedjo, kar so prvi kristijani sami radovoljno storili. Kaj, da sv. cerkev post toliko ceni, mu toliko vrednost daje, da ga zapoveduje vernim kristijanom? Sv. cerkev nam post zapoveduje:

1. Da Kristusa posnemamo, ki se je tudi postil, kakor smo danes slišali iz sv. evangelija, 40 dni in 40 noči. Ljudje si štejejo v čast, posnemati dejanje in ravnanje svojega vladarja, vojščaki se ponašajo s tem, da nasledovajo v obnašanju svojega vojskovodja, in sv. katoliška cerkev hoče, da bi verni kristijani s postom posnemali izgled Jezusa Kristusa, ki se je 40 dni v puščavi postil. Besede Jezusove: *Hodi za menoj!* (Luk. 9, 59.) veljajo slehernemu človeku, ki hoče njegov učenec biti, kajti učencem se spodobi hoditi po stopinjah svojega učenika. *Ako hočeš biti kristijan, piše sv. Ambrož, moraš ravnati tako, kakor je Kristus ravnal. On, ki nobenega greha ni storil, postil se je 40 dni: in ti, ki si grešil, bi se ne postil? Mojzes se je postil na gori Sinaj 40 dni, preden mu je Bog deset zapovedi dal; 40 dni se je postil prerok Elija, in tudi Kristus, naš Gospod, se je toliko dni v puščavi postil, da bi nam slovesne dneve postov zapustil,* pravi sv. Jeronim. Zato nas opominja Kristus sam posnemati ga tudi v postu rekoč: *Kdor hoče za menoj priti, naj sam sebe zatajuje in hodi za menoj.* (Mat. 16, 24.)

2. Postimo se: da s postom pokoro za svoje grehe delamo. V pregrešno mesto Ninive pošlje Bog preroka Jona pokoro oznanovat. Jona se vzdigne in gre dan hoda notri v mesto in vpije: *„Še štirideset dni in Ninive bodo pokončane!“* Ninivljani jamejo verovati Gospodovim besedam, post napovedó, in vsak, bodi velik ali majhen, se v spokorno obleko obleče. Tudi kralj rasovnik obleče, se s pepelom potrese in ukaže po Ninivah razklicati: *Sleherni naj se*

spreobrne od svojih hudobnih potov, kdo vé, morebiti se Bog potolaži in nam odpusti, da ne poginemo? Tudi živina ni smela tri dni ne jesti, ne piti. In zares, ko Bog vidi, da so se Ninivljani spreobrnil, se jih usmili in od njih odvrne nesrečo, katero jim je bil zažugal. Zavoljo tega je že izraelsko ljudstvo v starem zakonu vedno post kot sredstvo rabilo, s katerim je božjo jezo utolažilo, z Bogom se spravilo ter od njega milost in pomoč doseglo. Enako tudi mi s postom delamo pokoro za storjene svoje grehe, se z Bogom spravimo in sprijaznimo. Poleg poželenja oči in napuha življenja je ravno poželjivost mesa korenina, iz katere priraste največ greha. Kdorkoli je toraj grešil, zapeljan od poželenja mesa: skozi nečistost, požrešnost, pijanost, lenobo, ta naj tudi dela pokoro in zadostuje za storjene grehe s tem, da kroti svoje meso, da si pritrjuje v jedi in pijači, da se posti. *Z jedjo*, t. j. s prepovedano jedjo ali z nezmernostjo, *je bil Bog žaljen, s postom bo spet potolažen*, pravi sv. škof Ceno. Usta, orodje pregrehe, morajo postati tudi orodje pokore. *Postiti so se dolžni grešniki*, pravi sv. Avguštin, *da se s postom spokorijo* in pregrešno poželenje v sebi končajo. Postiti so se dolžni pa tudi pravični zato, da jih ne bode hudo nagnenje premagalo.

3. Zato nam sv. cerkev post zapoveduje: da se vadimo svoje poželenje premagovati. Nerodnega konja boš težko strahoval, ako mu neprenehoma dobre krme polagaš, malokedaj pa ga v brzde daš; še težje boš krotil svoje pregrešno telo, ako ga ne boš s postom pokoril. Zakaj, če se telo obilno redi in v dobrem ima, naberajo se v njem hude vlaženine, iz katerih se rodi hudo poželenje in greh. Zato je tudi grehov Sodome in Gomore nezmernost v jedi in pijači kriva bila. (Eceh. 16, 49.) Kakor pa nasitovanje in reja telesa v greh nagiblje in napeljuje, tako nasproti grešna vlaženina v telesu od posta vsahne, meseno poželenje zaduši in greh se zatara. Zato pravi pobožni Tomaž Kempčan: *Brzdaj golt in vso poželjivost mesa boš ložje obrzdal.* (I. 19.) Neverski tekalci in bojevalci, ki so v ograji za stavo tekali in se bojevali, zdrževali so se že več tednov poprej nekaterih jedi, ter so si s posnemanja vredno zmernostjo utrjevali svoje ude za boj. Enako se moramo tudi mi s postom utrjevati in krepcati, da bomo kakor vojščaki Kristusovi premagali sovražnike svojega zveličanja, in med njimi najhujšega: hudo poželenje. Prav zato so oni svetniki in svetnice Božje, ki so se posebno v sv. čistosti odlikovali, tudi zmerno živeli in ostro in radi se postili, kakor sv. Anton Puščavnik, sv. Alojzij, sv. Katarina Sijenska in drugi. Zato pravi sv. Ambrož: *Post je usmrtenje pregrehe, pokončanje hudega poželenja in podlaga*

čistosti. In zares! kolikor bolj telo svoje taremo in s postom krotimo, toliko prosteja naša duša postaja, da lažje Boga spoznava in se k njemu vzdiguje.

4. Postimo se zadnjič zato: da se učimo cerkev spoštovati in ji pokorščino skazovati. Ko je rekel Kristus apostelnom in po njih tudi naslednikom besede: *Karkoli boste zavezali na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih, in karkoli boste razvezali na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih* (Mat. 18, 18.), izročil jim je oblast vernim zapovedovati in ukazovati, nam kristijanom pa je naložil, cerkev ubogati in spolnovati njene zapovedi ravno tako, kakor božje zapovedi; zato se tudi zaničevalec in prelomljevalec cerkvenih zapovedi stavi v eno vrsto z zaničevalci božjih zapovedi. *Kdor vas posluša, mene posluša, in kdor vas zaničuje, mene zaničuje*. (Luk. 10, 17; cf. Mat. 18, 17.) In sv. Ciprijan, škof in mučenik, pravi: *Boga ne more očeta imeti, kdor noče cerkve za mater imeti*. Sv. mati katoliška cerkev pa, kakor smo ravno slišali, iz prav modrih uzrokov, kakor v stari zavezi Bog izraelskemu ljudstvu, nam, svojim otrokom, post zapoveduje, in ako jo ubogamo in njeno postno zapoved spolnujemo, prinesemo s tem Bogu prijeten dar, kajti: *Pokorščina je boljša kakor darovi . . . nepokorščina pa je greh malikovanja*. (I. Kralj. 15, 22—23.) Nespametno je toraj govorjenje slabih kristijanov, ki vsi mesoželjni vprašajo, zakaj bi ravno o postnih dnevih mesne jedi prepovedane bile, saj meso ni samo na sebi škodljivo? Res je, *kar gre skozi usta, ne oskrunja človeka* (Mat. 15.), *ampak, kar gre pri ustih ven — nepokorščina, to oskruni človeka*. Tudi prepelice, katere so Izraelci v puščavi jedli, niso bile same na sebi škodljive, pa zavoljo njih nepokorščine in požrešnosti, veli sv. pismo, jim je še meso med zobmi tičalo, in oni so že od njega umirali (IV. Moz. 11, 33). Tako umira nepokornemu kristijanu, ki ob prepovedanih dnevih meso je, njegova nepokorna duša.

Zatoraj, ljubi moji poslušalci, postite se tudi vi zdaj v 40danskem postu po zgledu Jezusovem in druge zapovedane postne dni, po razmeri svojega zdravja in dela; tisti pa, ki se postiti ne morejo, ne smejo biti tega veseli, ampak naj po besedah sv. Avgušтина jokaje jedó in težave svojega stanu namesto posta Bogu darujejo. In kakor so štirje mladenči v babilonski sužnosti, Danijel in njegovi tovariši, ki so namesto mesa sočivje jedli, namesto vina vodo pili, veliko lepši na truplu, dosti modrejši na duši bili od vseh drugih, ki so od kraljeve mize vživali, tako ne bode tudi vaše telo opešalo, ne oslabelo, na duhu pa bode te močni prihajali, ako se po pameti postite. Verni

poslušalci! sovražnik našega zveličanja, naše hudo poželenje, nikoli ne počiva; zatoraj krotite ga s sv. postom, da bodete grehu odmrli in Jezusu zvesto živeli. Amen.

Anton Kukelj.

Pogled na slovstvo.

Jezičnik. Knjiga slovenska v XIX. veku. B. Spisal J. Marn. XXIV. leto. v Ljubljani 1886. Natisnil in založil Jos. Rudolf Milic. — Velike osmirke 98 strani. — Cena 60 kr. v „Katoliški Bukvarni“.

Dobro nam došel štiriindvajseti letnik iz večšega peresa občespoštovanega pisatelja, kateremu je nomen zares omen! Kako dolga vrsta častitih mož (68 jih je, vmes 51 duhovnikov) stopa v letošnjem „Jezičniku“ pred naše duševno oko; tudi za Slovenstvo toliko goreča napozabljiva nam pisateljica Josipina Turnogradska se sveti med njimi! Vsi so v tem stoletju „uma svetle meče“ sukali za svoj rod, se med nami trudili na domačem književnem polju, ali pa še sicer veliko storili na korist Slovencev. Nekateri izmed opisanih so prave zvezde na domačem obnebju, drugi do sedaj manj znani ali celó prezirani, ter smo zato še posebno hvaležni g. profesorju, da nam je pokazal tudi téh delovanje. Jako primerno začenja „Jezičniku“ pisatelj letos s Slo mšekom, kateremu je odmenil dobro petinko cele knjige (20 strani). Prav! Naj le svet bolj in bolj spoznava toliko plodovitega pisatelja, ljubeznivega pesnika, najboljšega našega homileta, izvrstnega domoljuba in Slovence gorečega aposteljna — škofa Antona Martina! Za tem našim ljubljencem opisuje letošnji zvezek zapored duševna dela J. Burgerja, A. Pekeca, Fr. Jelovšeka, Urb. Jerina, dr. Gollmayerja itd. itd. noter do Jovan Vesel-Koseskega, kateremu je odločenih osem strani. — Isto pot, kakor prejšnja leta, hodi „Jezičnik“ tudi letos: za prav kratkimi črticami iz življenja vsacega pisatelja nam našteva njegova knjižna dela s popolnim in natančnim naslovom; pové, kje in kedaj je to in uno izšlo; zbira iz raznovrstnih časnikov, kar je ondi natisnjenega iz peresa njegovega; in nam slednjič za pokušnjo navaja iz posameznih spisov večje ali manjše odlomke v vezani ali nevezani besedi — a vselej natanko po izvorniku. Tako lepo spoznavamo tudi pisavo vsakterega. Sodbo o pisateljih prepušča g. Marn čitatelju, kajti svojega mnenja o posameznih literarnih izdelkih navadno ne izreka. Bolj nepristransko pisatelj ni mogel ravnati.

Pač moramo Slovenci zeló hvaležni biti g. profesorju za mnogoletni trud. Ako letos zvrši XIX. stoletje vsaj po pisateljih vže umrlih, ne bo težko s pomočjo „Jezičnikov“ sestaviti književno zgodovino domačo. — Kar v letošnjem zvezku piše v predgovoru g. Marn, to iz srca ponovimo tudi mi: „Kar zlasti dobro dé, je pač to, da so našemu narodu vprav svečeniški vedno bili najzvestejši književniki. Med 118, doslej iz sedanjega veka v Knjigi Slovenski opisanimi ali vsaj omenjenimi, jih je 90 stanú duhovskega, in le 28 svetovskega. Kakor se je godilo v slovstvu staroslovenskem, tako se vrši v novem, in — bodi to vsem nam v opominj, da tudi v prihodnje na književnem polju vsi delamo vzajemno na slavo in korist narodu, cerkvi in državi, po starem velečastitem glasilu: „Vse za vero; dom, cesarja!“ A. Z.

Zgodbe svete katoliške cerkve. Spisal Anton Lesar. Založila in izdala družba sv. Mohora v Celoveu. Tretji popravljeni natis. 1887. Ta knjiga je, kakor njena vrstnica, „Katekizem“, po Zennerju spisana, le da ima dokaj več ozira do Slovencev in Slovanov, kjer je o njih govorjenje. V koliki meri je pričujoči tretji natis opravičen nositi pridev „popravljeni“, nismo utegnili od vrste do vrste primerjati; a trditi smemo, da je ta pristavek popolnem opravičen, ako le prečitamo str. 100—106, kjer se opisuje smrt Pija IX. in nastop ter slavno vladanje Leona XIII. Prav z veseljem pozdravimo to temeljito obravnavo, ki so jo gotovo že zeló pogrešali povsod, kjer je bila knjiga v šolski rabi. Cena 40 kr.